
TYÖTERVEYSHUOLLON ERIKOISTUMISEN OPAS

2025–26

Yhteinen opas työterveyshuollon
erikoislääkärikoulutuksen toimijoille

Hyväksytty Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisessa koordinaatioryhmässä 18.12.2025.
Kaikkien erikoisalojen yhteiset ja ELSAn ohjeistukset on haettu verkosta ja ELSA testiympäristöstä.
Muutokset mahdollisia valtakunnallisen ohjauksen mukaisesti.

1. Sisällysluettelo

Tervetuloa työterveyshuollon erikoisalalle	3
1. Koulutuksen esittely.....	3
1.1. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN YLEINEN OHJAUS.....	3
1.2. TYÖTERVEYSHUOLLON ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE	4
1.3. OHJAUS JA ARVIOINTI TYÖTERVEYSHUOLLON ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSESSA.....	5
1.4. OPINTOJEN SUUNNITTELU KÄYTÄNNÖSSÄ.....	6
1.5. YLIOPISTOJEN OPINTOHALLINTO	6
1.6. TYÖTERVEYSHUOLLON VIRTUAALIYLIOPISTO	7
2. Käytännön koulutusjaksojen ohjeet	8
2.1. KOEJAKSO 6 KK.....	8
2.2. TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSO 24 KK.....	10
2.3. TYÖKYVYN ARVIOINTI- JA KUNTOUTUSJAKSO 6 KK	13
2.4. KÄYTÄNNÖN KOULUTUS TYÖTERVEYSHUOLTOA TUKEVILLA KLIINISILLÄ ERIKOISALOILLA 9KK	14
2.5. TÄYDENTÄVÄ KÄYTÄNNÖN KOULUTUSJAKSO 0–12 KK	14
2.6. TYÖTERVEYSLAITOSJAKSO 6 KK.....	14
2.7. TERVEYSKESKUSJAKSO 9 KK	15
3. Koulutuskokonaisuuden muut osat	15
3.1. TOIMIPAIKKAKOULUTUS	15
3.2. TEORIAKOULUTUS 200 T	16
3.3. JOHTAMISOPINNOT 10 OP	16
3.4. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU	16
3.5. TODISTUKSEN HAKEMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSESTA.....	16
4. Osaamisen arviointi	17
4.1. EPA-ARVIOINNIT OHJAAVAT OPPIMISTA JA KUVAAVAT OSAAMISEN KEHITTYMISTÄ	17
4.2. ETAPIT ASTEIKKONA.....	19
4.3. SEURANTAKESKUSTELUT OSANA ARVIOINTIA	20
5. Erikoislääkärikoulutuksen seuranta- ja arviointijärjestelmä ELSA	22
5.1. KOULUTUSSUUNNITELMA, TYÖSKENTELYJAKSOT, TEORIAKOULUTUKSET JA OPINTOSUORITUKSET	23
5.2. OSAAMINEN: PÄIVITTÄISET MERKINNÄT, ARVIOINNIT, SUORITEMERKINNÄT JA SEURANTAKESKUSTELUT.....	26
5.3. ELSÄN MUUT TOIMINNOT: KOEJAKSO, ASIAKIRJAT, VALMISTUMISPYyntö, TERVEYSKESKUSKOULUTUSJAKSO JA OMA PROFIIILI ...	32
5.4. ELSA KÄYTÖN TUKEA	34
6. Koulutussanastoa.....	35

Tervetuloa työterveyshuollon erikoisalalle

Tervetuloa työterveyshuollon erikoisalalle: tukemaan terveyttä, työuria ja hyvää työelämää. Erikoisalallamme on vuosisataiset perinteet työlääkätieteessä ja isot tehtävät työurien tukemisessa. Toimimme näköalapaikoilla työelämän ja terveydenhuollon raja- ja yhdyspinnoilla. Tervetuloa verkostoon!

Tämä erikoistumisen opas täydentää työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen opetussuunnitelmaa (OPS).

Oppaassa on kolme osaa:

Luvut 1,2,3 tiivistävät koulutuksen tavoitteet ja rakenteet sekä koulutusjaksojen ohjeet ja muut ohjeet.

Luku 4 kuvaa, miten etenemistä erikoislääkäriin osaamiseen ohjataan ja arvioidaan.

Luku 5 esittelee, miten erikoistumiskoulutuksen sähköinen järjestelmä ELSA toimii.

Lopusta löytyy koulutussanasto.

1. Koulutuksen esittely

1.1. Erikoislääkärikoulutuksen yleinen ohjaus

Erikoislääkärikoulutus on ammatillista jatkokoulutusta, joka toteutuu toimimalla erikoistuvana lääkärinä koulutusvaatimusten mukaisesti yliopistojen hyväksymissä koulutuspaikoissa. Erikoislääkärikoulutuksen tavoitteet ja säännökset on kuvattu STM:n asetuksissa ([56/2015](#), [55/2020](#)) sekä yliopistojen yhteisessä [opinto-oppaassa](#) (OPS), jonka yleiset koulutusvaatimukset ja erikoisalakohdaiset opetussuunnitelmat sitovat kaikkia toimijoita (OPS 2023, 5). OPS:n **yleisiä koulutusvaatimuksia** noudatetaan uusimman OPS:n mukaisesti. Erikoistuja noudattaa sen ajankohdan **erikoisalakohdaista opetussuunnitelmaa**, jolloin sai opinto-oikeuden, tai voi hakemuksesta siirtyä noudattamaan uusinta erikoisalakohdaista opetussuunnitelmaa. OPS:ia täydentää [Osaamisen arviointi](#) -opas. Koulutuksen **toteutuksessa** käytetään yliopistojen yhteistä sähköistä Erikoislääkärikoulutuksen seuranta- ja arviointijärjestelmää (ELSA).

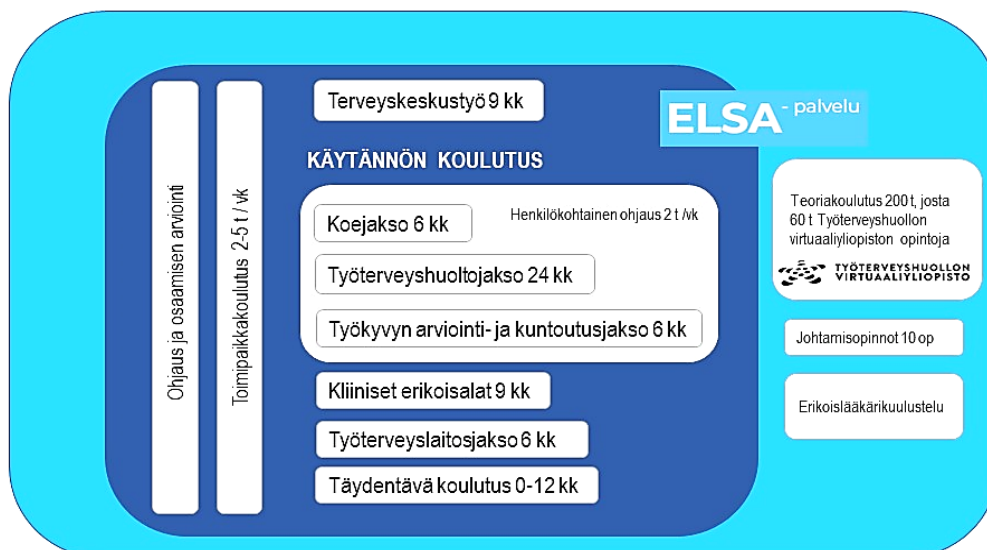
Erikoislääkärikoulutusta uudistetaan STM:n toimenpideohjelmien mukaisesti kohti osaamisperustaisuutta, jossa olennaista on saavuttaa osaamistavoitteet. Koulutuksen sisällöstä, laadusta ja todistuksista vastaavat yliopistot. Yliopistojen **yleiset erikoislääkärikoulutusta koskevat ohjeet** löytyvät [lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen sivuilta](#).

Tämä opas täydentää OPS:n ohjeita erikoisalallamme. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen käytännöt ja termit poikkeavat osin kaikkien alojen yhteisistä perustuen erikoisalamme koulutuksen erillisrahoituslakiin (ks. [tthvyo.fi](#)) ja Hyvä työterveyshuoltokäytäntö -asetukseen. Erikoisalan omat [työterveyshuollon koulutuspaikkasopimukset](#) turvaavat koulutuksen puitteet määrittämällä koulutuspaikkoja koskevat vaatimukset. Sopimusten sisältö on hyvä tuntee. Erikoisalan pedagogista koulutusta saaneet **työterveyshuollon kouluttajalääkärit** antavat viikoittaista henkilökohtaista ohjausta ja osallistuvat oppimista tukevaan arviointiin erikoistujan kanssa. [Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto](#) ja sen koulutustarjonta [DigiCampuksen](#) oppimisympäristössä muodostavat valtakunnallisen yhteistyön aktiivisen alustan.

1.2. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen tavoitteet ja rakenne

- Osaamisperustainen koulutus vaatii tavoitteiden tuntemisen.** Työterveyshuollon OPS kattaa erikoisalan tehtävien ja käytännön toimintojen mukaiset sekä yksilölliset osaamistavoitteet.
Erikoisalan tehtävien mukaiset osaamistavoitteet liittyvät terveydenhuollon työnjaon mukaisesti
 - Työn ja terveyden yhteyksien ymmärtämiseen ja yhteensovittamiseen
 - Työkyvyn arviointiin ja tukemiseen
 - Työelämän ja työurien tukemiseen työterveysyhteistyössä, mikä tarkoittaa muista erikoisaloista poikkeavaa asiakkuusajattelua.
- Käytännön toimintojen osaamistavoitteet (Entrustable professional activities, EPA)** ovat tärkeitä palvelujärjestelmän kannalta. Tavoitteena on oppia keskeiset ammatilliset toimintomme:
Työterveyshuoltojaksolla:
Toimintasuunnitelman laatiminen
Erilaisten työpaikkaselvitysten toteuttaminen ja raportointi
Erilaisten työterveystarkastusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen
Työterveysneuvottelun toteuttaminen
Sairauksien työperäisyyden selvittäminen
Sairauspoissaolotarpeen arviointi ja työkyvyn tukeminen
Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksolla:
Vaativa työkyvyn arviointi ja kuntoutuksen suunnittelu
Työterveyslaitosjaksolla:
Ammattitautitutkimus työlääkätieteen poliklinikalla
Näitä täydentää OPS:ssa laajempi kuvaileva luettelo opittavista toiminnoista.
- Yksilölliset osaamistavoitteet** kattavat erikoisalan tietojen, taitojen ja eettisjuridisten periaatteiden osaamisen sekä yleisiä asiantuntijataitoja.

Koulutukseen sisältyy monipuolisia **käytännön koulutusjaksoja** (luku 3), joiden **jaksokohtaiset tavoitteet** täydentävät kokonaistavoitteita. Oppimista tuetaan ohjauksella, arvioinneilla ja toimipaikka- ja teoriakoulutuksilla.

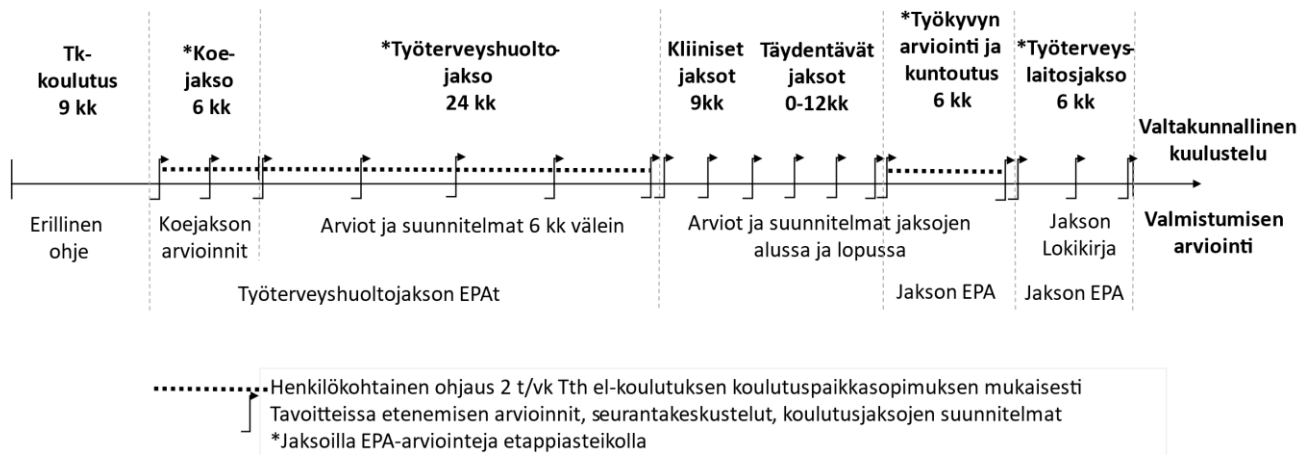

Kuva 1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yleiskuvaus

1.3. Ohjaus ja arviointi työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa

Käytännön koulutusjaksoilla erikoistuva lääkäri perehtyy erikoisalansa tietoon ja tehtäviin (OPS 2023, 15–16) yliopistojen hyväksymissä koulutuspaikoissa. **Työssä oppimista** tuetaan ohjauksella, seuraavien opintojen suunnittelua tukevilla arvioinneilla sekä toimipaikkakoulutuksella.

Ohjaus ja arvioinnit työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa

Kuva 2. Ohjaus ja arvioinnit työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa

Työterveyshuollon erikoisalan koulutuspaikkasopimusten puitteissa toteutuvilla jaksoilla (koejakso, työterveyshuoltojakso, työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso) **työterveyshuollon kouluttajalääkärit** tukevat erikoistujaa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laadinnassa, antavat **henkilökohtaista ohjausta kaksi tuntia viikossa**, ja toteuttavat erikoistujan kanssa **osaamisen arvioinnit** (luku 4). Jaksojen **ohjaustapaamisten** ajankohdat sovitaan molempien kalentereihin ja niiden sisältö suunnitellaan etukäteen eli kyse ei ole vain konsultaatiotunneista. Työterveyshuollossa ohjaukseen voi sisällyttää **Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston** oppimateriaalia sekä ammatti- ja tenttikirjallisuuden läpikäyntiä tai ns. pätevöittävän moniammatillisen koulutuksen (Työterveyslaitos) tehtävien tekoa, kun tehtävät suunnitellaan ja reflektoidaan yhdessä kouluttajalääkäriin kanssa. Henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi ohjausta voidaan toteuttaa myös enintään kolmen ohjattavan pienryhmissä (tästä mm. Kouluttajalääkäriin oppaassa 2016, 53–54). Jos erikoistuvien liian suureen osaamiseroon tai ryhmädynamiikkaan liittyy haasteita oppimiselle, toteutetaan henkilökohtaista ohjausta.

Arvioinneilla tehdään osaamisesta ja sen kehittymisestä näkyvää ja suunnataan opintoja eteenpäin. Kaikkien koulutusjaksojen **alussa** arvioidaan lähtötilannetta jaksolle sekä sovitaan jakson toteuttamisesta tavoitteet huomioiden. Jaksojen **lopuksi** tehdään kokoava arviointi jakson tavoitteiden saavuttamisesta sekä suunnitelma seuraaville koulutuksen vaiheille erikoistujan ja kouluttajan yhteistoimintana. Työterveyshuoltojaksolla (24 kk) arvioidaan käytännön toimintojen osaamisia (EPA-arvioinnit) ja toteutetaan

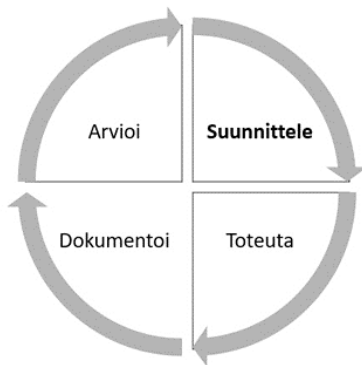
seurantakeskusteluja puolivuositain (ks luku 4). EPA-arvioinnit sisältyvät myös työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksoon sekä työterveyslaitosjaksoon.

1.4. Opintojen suunnittelu käytännössä

Erikoislääkärikoulutus on **tavoitteellista ja suunnitelmallista työssä oppimista** OPS:n määrittämin tavoittein. Opiskelu on itseohjautuvaa. Erikoistujalla on vastuu soveltuvien koulutuspaikkojen hankkimisesta, omasta oppimisesta ja osaamisen kehittymisen osoittamisesta. Erikoistumisen tukena ovat koulutuspaikkojen kouluttajalääkärit ja muut toimijat, toiset erikoistujat, erikoisalan tiimit yliopistoilla ja opintohallinto.

Koulutuksen alkaessa erikoistujan tulee laatia **henkilökohtainen koulutussuunnitelma** (ks. koejakso luku 2.1. ja luku 5). Suunnitelmassaan erikoistuja kuvaa, miten aikoo toteuttaa oman erikoistumiskoulutuksensa osaamistavoitteiden ja koulutusvaatimusten mukaisesti. Erikoistumiskoulutuksen aloittavilla lääkäreillä on jo erilaisia osaamisia aiempien opintojen ja työhistorian myötä. Toisinaan voidaan aikaisemmin hankittu osaaminen tunnistaa osaksi suunnitelmaa (Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen eli AHOT-menettely, OPS 2023, 31).

On tärkeää luoda konkreettinen käytännön ”lukujärjestys”. Työssä oppii myös suunnittelematta. Pelkkä kokemus ei kuitenkaan takaa tavoiteltua oppimista, oikeiden asioiden oppimista tai asioiden tekemistä oikein. Erikoislääkärikoulutuksessa tavoitteellinen oppiminen edellyttää tuekseen ohjausta, kokemusten tietoista tarkastelua eli reflektiota, oppimiskokemusten säännöllistä kokoamista sekä osaamisen kehittymistä tukevia arviointeja. **Erikoislääkärikoulutuksen sähköinen seuranta- ja arviointijärjestelmä (ELSA)** tukee sekä erikoistujaa että kouluttajalääkäriä koulutuksen suunnittelussa, toteutuksessa, dokumentoinnissa ja arvioinnissa (ks luku 5).

Kuva 3: Erikoistumisen kaava kiteytettynä: Suunnittele – toteuta – dokumentoi – arvioi. Toista.

1.5. Yliopistojen opintohallinto

Yliopistojen lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen opintohallinnot auttavat erikoistujia opinto-oikeuteen, koulutuksen suorituksiin ja valmistumiseen liittyvissä kysymyksissä. Opintohallinnot toteuttavat koulutukseen liittyvät päätökset pääosin ELSA-palvelussa. Koulutuksen aikana voi ottaa yhteyttä **työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen verkoston** ja oman yliopiston tiimin [yhteyshenkilöihin](#) ja saada henkilökohtaista opintojen ohjausta.

1.6. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto (TTHVYO) kokoaa yhteen alamme erikoistumiskoulutuksen tiedot, koulutukset ja toimijat. Se on Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen ainutlaatuinen yhteistyöverkosto. Virtuaaliyliopiston sivuilta tthvyo.fi löytyvät koulutusta ja verkostoa koskevat ajankohtaiset asiat, tapahtumat ja ohjeet, julkaisut, uutiset ja blogi sekä linkki **erikoisalan omaan verkko-oppimisympäristöön DigiCampukselle**.

Viisi yliopistoa tuottaa työterveyshuollon virtuaaliyliopistoon kattavasti erikoisalan eri aiheita koskevia maksuttomia kursseja erikoistujille ja kouluttajalääkäreille. Vaadituista 200 teoriakoulutuksen tunneista **vähintään 60 tuntia** tulee olla TTHVYO:n kursseilta. Oppimisympäristössä on myös itseopiskeluun sopivia kursseja ja materiaaleja, jotka ovat sekä erikoistujien että kouluttajien käytettävissä.

Virtuaaliyliopisto tarjoaa mahdollisuuden verkostoitumiseen erikoistuvien, kouluttajalääkäreiden, opettajien ja alan asiantuntijoiden kanssa. Löydät Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston myös Facebook- ja LinkedIn -palveluista. Tervetuloa mukaan kursseille ja verkostoitumaan!

**TYÖTERVEYSHUOLLON
VIRTUAALIYLIOPISTO**

2. Käytännön koulutusjaksojen ohjeet

Tiedot yliopistojen hyväksymistä työterveyshuollon ja osin työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson koulutuspaikoista löytyvät [Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilta](#). Opinto-opas ohjeistaa käytännön koulutuksen kertymisestä ja todistuksista niin palkkatyössä kuin ammatinharjoittanakin (OPS 2023, 28–30).

2.1. Koejakso 6 kk

Koejaksolla painottuu käytännön toiminta työterveyshuollon moniammatillisissa tiimeissä ja asiakasyhteistyössä. Koejakson tavoitteena on, että erikoistujalle on muodostunut kattava kuva erikoisalan sisällöstä, työtehtävistä, tavallisimmista toimenpiteistä ja vaatimuksista sekä muodostunut käsitys omasta valmiudesta toimia alalla ja varmistunut kiinnostus ja motivaatio kouluttautua alalle.

Koejaksolla kouluttajat arvioivat erikoistuvan kiinnostusta hakea tietoa ja kehittää osaamistaan; valmiuksia työskennellä erikoisalalle tyypillisissä tiimeissä ja työyhteisössä; valmiuksia erikoisalalle tyypillisissä työtehtävissä ja toimenpiteissä; suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustaitoja niin potilaiden, omaisten kuin kollegojen sekä moniammatillisen tiimin kanssa kommunikoitaessa sekä mahdollisia erityisosaamista ja paineensietokykyä suhteessa erikoisalan vaatimuksiin. (OPS 2023, 19).

Koejakso on osa valintamenettelyä ja käytännön koulutusta. **Työterveyshuollon koejaksolla** noudatetaan

1. OPS:n koejakso-ohjeita kaikille erikoisalaille ja ELSAn koejaksoprosessia
2. Työterveyshuollon koulutuspaikkasopimuksen ehtoja henkilökohtaisesta ohjauksesta
3. Työterveyshuollon OPS:n koejakson vaatimuksia yliopiston järjestämän starttiseminaarin ja työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma (Tth-ES) -verkkokurssin suorittamisesta

Koejakso aloitetaan laatimalla ELSAssa **koejakson henkilökohtainen koulutussopimus**. Sopimus on tärkeää tehdä heti koejakson alussa. Erikoistuja varmistaa, että kyseessä on yliopiston hyväksymä työterveyshuollon koulutuspaikka. Koejaksolla työskentelyn tulee toteutua pääsääntöisesti **lähipalveluina** toteutettavina työterveyshuollon toimintoina. (OPS 2023, 250). Sopimuksen laatimiseen ELSAssa osallistuvat erikoistuja, hänelle nimettävä kouluttajalääkäri sekä koulutuspaikan esihenkilö. Yliopiston vastuuhenkilö hyväksyy koulutussopimuksen, jos ehdot koejakson suorittamiselle koulutuspaikassa täyttyvät.

Koejakson toteutus koulutuspaikalla

Koejakson **aloituskeskustelussa** erikoistuja ja kouluttajalääkäri sopivat koejakson yleisistä ja henkilökohtaisista tavoitteista. Noin koejakson puolelta välissä käydään **välikeskustelu** ja lopussa **loppukeskustelu**, jonka pohjalta koejakson hyväksymistä haetaan yliopistolta. Tarkemmat ohjeet tulee katsoa [lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen sivuilta](#) ja opinto-oppaasta (2023, 19-22).

Heti koejakson alussa kannattaa yhdessä kouluttajalääkärin kanssa varmistaa yhteinen tutustuminen OPS:aan ja tähän oppaaseen sekä sopia ohjauksen ja toimipaikkakoulutusten käytännöt. Työterveyshuollon koejaksolla aloitetaan **henkilökohtainen ohjaus** 2 tuntia viikossa ja **toimipaikkakoulutus** 2–5 tuntia viikossa koulutuspaikkasopimuksen mukaisesti. OPS:ssa ja luvussa 3 tarkennetaan, mitä toimipaikkakoulutus voi olla työterveyshuollossa. Koejaksolla erikoistuja aloittaa **päivittäisten merkintöjen** kirjaamisen ELSAan, vähintään viikoittain (Osaamisen arviointi -opas 2023, 70). Koejaksolla voi alkaa toteuttaa työterveyshuoltojakson suoritteita ja EPA-arviointeja, jos kouluttajalääkäri arvioi sen tarkoituksenmukaiseksi. Tietoa päivittäisistä merkinnöistä, suoritamerkinnöistä ja arvioinneista on luvuissa 2.2. ja 5.

Koejakson toteutus yliopiston kanssa: Koulutussuunnitelma, starttiseminaari ja verkkokurssi

Yliopistot järjestävät starttiseminaareja 1–2 kertaa vuodessa. Erikoistujan on osallistuttava seuraavaan mahdolliseen **starttiseminaariin**, kun on saanut määräaikaisen opinto-oikeuden. Tiedot tulevista starttiseminaareista löytyvät TTHVYO [DigiCampukselta](#) koejakson opinnoista. Suositeltavaa on, että myös erikoistujan kouluttajalääkäri osallistuu starttiseminaariin.

Koejakson aikana erikoistuja laatii OPS:n edellyttämän henkilökohtaisen **koulutussuunnitelman** (=erikoistumissuunnitelman) kouluttajalääkärin tukemana ja yliopisto hyväksyy suunnitelman. Suunnitelma tehdään ELSAan ja hyväksytään TTHVYO:n **Starttiseminaari ja työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma – verkkokurssilla (Tth-ES)**. Kurssi alkaa starttiseminaarista ja on **pakollinen** koejakson suoritus. Verkkokurssista tulee liittää **todistus** ELSAan, kun erikoistuja hakee koejakson hyväksymistä. Hyväksytyin koejakson jälkeen opintohallinto pidentää erikoistujan opinto-oikeuden 10-vuotiseksi, alkaen määräaikaisen opinto-oikeuden myöntämispäivästä.

ELSA TARKISTUSLISTA KOEJAKSOLLE

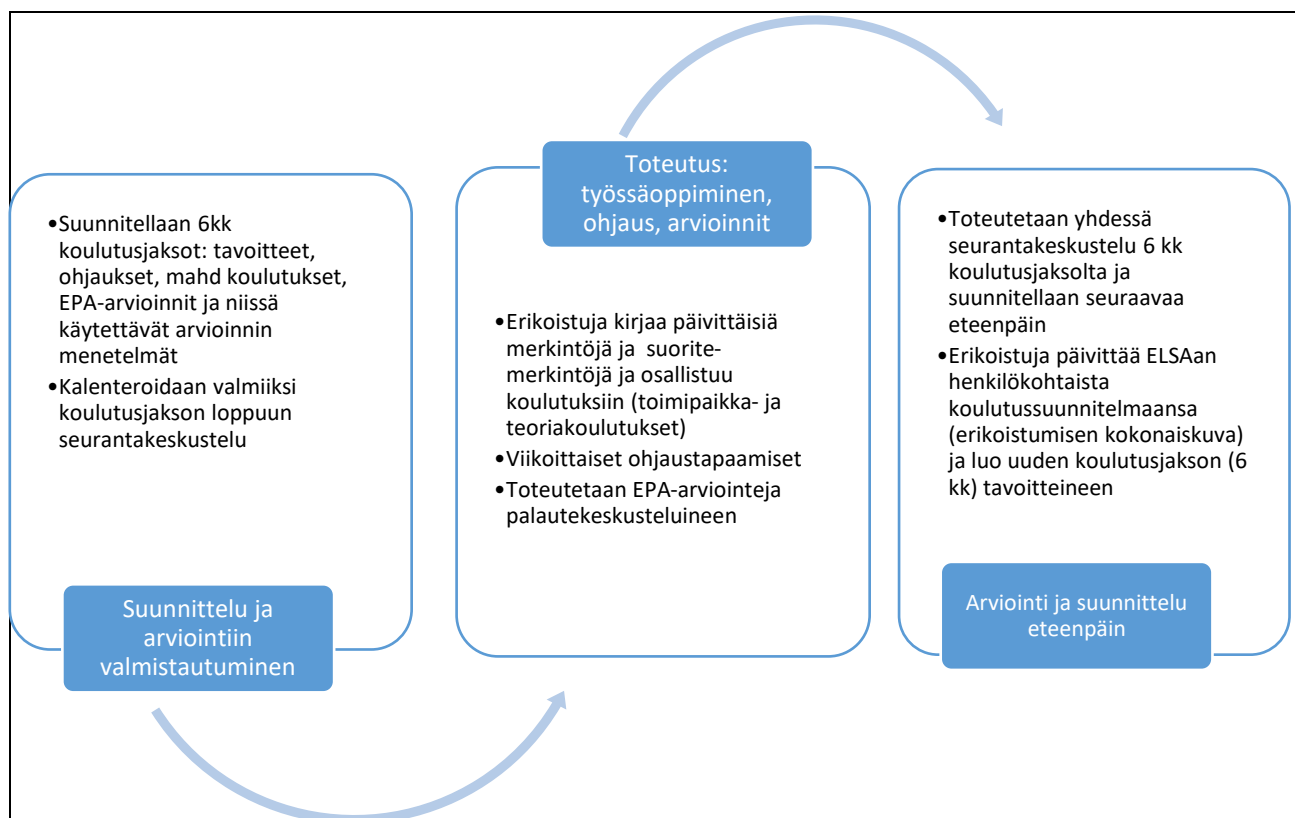
- ☐ STARTTISEMINAARI YLIOPISTOLLA, ERIKOISTUMISEN JA ELSAN KÄYTÖN ALKUOPASTUS
- ☐ KOEJAKSON KOULUTUSSOPIMUS
- ☐ TYÖSKENTELYJAKSON LISÄÄMINEN (POISSAOLOTIEDOT, TODISTUKSET)
- ☐ KOEJAKSON ARVIOINTIKESKUSTELUT: ALOITUS-, VÄLI- JA LOPPUKESKUSTELU
- ☐ PÄIVITTÄISET MERKINNÄT (VIIKOTTAIN): OHJAUSTAPAAMISET, TOIMIPAIKKAKOULUTUKSET, MUUT OPPIMISTAPAHTUMAT
- ☐ KOULUTUSSUUNNITELMA ELSAAN JA HYVÄKSYMINEN STARTTISEMINAARI JA TYÖTERVEYSHUOLLON ERIKOISTUMISSUUNNITELMA -VERKKOKURSSILLA. KURSSITODISTUS TALLENNETTUNA ELSAAN.
- ☐ ARVIOINNIT (EPA) KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA SOVITUSTI
- ☐ SUORITEMERKINNÄT (MÄÄRÄT ELSASSA, VALINNAISESTI, MERKINNÄT PAINOTTUVAT TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSOLLE)
- ☐ TEORIAKOULUTUKSET (VAADITUT TUNNIT OPS, KOKO ERIKOISTUMISEN AJALTA)
- ☐ KOEJAKSON LOPUKSI: VASTUUHENKILÖN ARVIO KOEJAKSOSTA
- ☐ KOULUTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS HYVÄKSYTYN KOEJAKSON JÄLKEEN

2.2. Työterveyshuoltojakso 24 kk

Työterveyshuoltojakso (24 kk) on erikoistumiskoulutuksen ydintä. Jakson tavoitteena on kasvaminen työterveyslääkäriin ammattiin. Jakson jälkeen erikoistuva osaa soveltaa työterveyshuollon teoreettista tietopohjaa ja hallitsee työterveyshuollon palveluprosessit ja moniammatillisen toiminnan. Lisäksi hänellä on valmiudet toimia työterveyden asiantuntijana työpaikan ja muiden tarpeellisten yhteistyötahojen kanssa hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti. (OPS 2023, 250).

Työterveyshuollon toiminnan tulee olla koulutuspaikassa **monipuolista** niin, että erikoistuja saa ohjausta ja harjoitusta useilla toimialoilla sekä kokemusta työterveyshuollon moniammatillisesta toiminnasta. Koulutuspaikka huolehtii koulutuspaikkasopimuksen mukaisesti omalta osaltaan erikoistuvan koulutuksen toteutumisesta ja kouluttajalääkäri tukee oppimisen ja oppimisympäristön suunnittelussa. Ohjauksessa voidaan hyödyntää myös kouluttajalääkäriä ja tiimin ammattilaisten työn seuraamista. OPS:n mukaisesti on suositeltavaa, että erikoistuja saa koulutusta myös **digitaalisten palvelujen** toteuttamisessa. Digitaaliset palvelut eivät kuitenkaan saa muodostaa yli puolta työterveyshuoltojakson ajasta ja suoritteista. Koulutuspaikassa varmistetaan osallistuminen toimipaikkakoulutukseen (2–5 tuntia viikossa) ja teoriakoulutukseen. Erikoistujankin on hyvä tuntea koulutuspaikkasopimuksen sisältö.

24 kk käytännön koulutusjakso jaetaan **6 kk koulutusjaksoihin**, jotka suunnitellaan tarkemmin.

Kuva 4. Työterveyshuoltojakson (4 x 6 kk = 24 kk) vaiheet

Yhteys muihin koulutusjaksoihin

Työterveyshuoltojaksolla opittua täydentää ja syventää muilla koulutusjaksoilla kertyvä osaaminen. Joskus on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi, että erikoistuja on käynyt välillä suorittamassa muita osaamistarpeisiinsa liittyviä koulutusjaksoja ja palannut lopuksi tekemään työterveyshuoltojakson loppuun, ohjattujen koulutuskaukusten vielä jatkuessa. Tämä on tukenut työterveyshuoltojakson kokonaistavoitteiden syvällistä oppimista.

Arvioinnit työterveyshuoltojaksolla: EPA-arvioinnit ja seurantakeskustelut

Työterveyshuoltojaksolla tehtävää osaamisen arviointia kuvataan luvussa 4. Siihen tutustuminen kannattaa ottaa ohjaustapaamisen aiheeksi viimeistään työterveyshuoltojakson alussa. Luvussa kuvataan tarkasti, miten työterveyshuoltojaksolla dokumentoidaan osaamisen kertymistä ja suunnitellaan ja toteutetaan EPA-arviointeja sekä puolivuositain toteutuvia seurantakeskusteluja.

Oppimistilanteiden dokumentointi ja reflektointi: päivittäiset merkinnät

Jakson aikana erikoistuja kirjaa ELSAn **päivittäisiä merkintöjä** (ks myös luku 5) jakson ohjaustapaamisista ja toimipaikkakoulutuksista. Reflektoivia kirjauksia on hyvä tehdä myös muista oppimistapahtumista, esimerkiksi koulutuspaikan ulkopuolisista teoriakoulutuksista. Päivittäisiä merkintöjä tehdään **säännöllisesti**, ei välttämättä päivittäin, mutta käytännössä **ainakin viikoittain**. Kirjaukset tehdään oppimispäiväkirjan tapaan, tietosuoja huomioiden. Oman oppimisen huomaaminen palkitsee ja auttaa syventämään sekä laajentamaan oppimista edelleen. Päivittäiset merkinnät auttavat myös kouluttajalääkäreitä havainnoimaan ja arvioimaan etenemistä. Kirjaaminen on osa koulutuksen laatua ja erikoistujan oikeusturvaa. Se varmistaa osaltaan, että erikoistuja saa ohjausta tavoitteiden ja sovitun mukaisesti. **Ohjaustapaamisissa** on hyvä varata lopuksi hetki päivittäismerkinnän kirjaamiseen.

Monipuolisia tehtäviä työterveyshuollossa: suoritemerkinnät

Erikoisalan OPS mukaisesti vaadittavat suoritteet on tarkoitettu varmistamaan, että erikoistujat pääsevät toteuttamaan monipuolisia tehtäviä työterveyshuoltojaksolla. ELSassa ne löytyvät kohdasta **Suoritemerkinnät** ks. luku 5. Useimpien osa-alueiden suoritteita kertyy työskentelyn aikana runsaasti. Kannattaa valita kirjattavaksi erilaisia suoritteita kuvaten työn ja asiakaskunnan monipuolisuutta.

Suoritemerkintöjä ei arvioida. Omia oppimisia voi reflektoida päivittäisiin merkintöihin. Niistä voi keskustella ohjaustapaamisissa ja seurantakeskusteluissa. Niissä voi halutessaan määrittää osaamisensa etappitason ja/tai tehtävän vaativuuden. Suoritteina kirjattuja tapahtumia voi hyödyntää osana EPA-arviointeja.

OHJE SUORITEMERKINTÖJEN KERÄÄMISEEN

1. TYÖTERVEYSHUOLTOTOIMINNAN SUUNNITTELU

- ☐ 1.1. ASIAKASYRITYKSEN TYÖTERVEYSHUOLTOSOPIMUKSEN LÄPIKÄYMINEN. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (5 KPL)
- ☐ 1.2. ASIAKASYRITYKSEN TYÖTERVEYSHUOLLON TOIMINTASUUNNITELMAN LAATIMINEN, PÄIVITTÄMINEN TAI OSALLISTUMINEN. POHJAUTUEN TYÖPAIKAN JA TOIMIALAN TIETOIHIIN. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (5 KPL)

2. TYÖPAIKKASELVITYS

- ☐ 2.1. MONIAMMATILLISEN PERUSTYÖPAIKKASELVITYKSEN TEKEMINEN. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. ERITYISTÄ SAIRASTUMISEN VAARAA (ESV) SISÄLTÄVIÄ VÄHINTÄÄN PUOLET. (10 KPL)
- ☐ 2.2. SUUNNATUN TYÖPAIKKASELVITYKSEN TOTEUTTAMINEN. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. TOTEUTUS KYSYMYKSENASETELUN MUKAISELLA SYSTEMAATTISELLA SELVITYSMENETELMÄLLÄ. (5 KPL)

3. TYÖTERVEYSTARKASTUKSET

- ☐ 3.1. TYÖTERVEYSTARKASTUSTEN TARVEARVIOINTI JA SUUNNITTELU ASIAKASYRITYKSESSÄ. (5 KPL)
- ☐ 3.2. ALTISTELÄHTÖINEN (ERITYISTÄ SAIRASTUMISEN VAARAA SISÄLTÄVÄ, ESV) TAI TYÖN TERVEYDELLISISTÄ ERITYISVAATIMUKSISTA JOHTUVA TERVEYSTARKASTUS. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (20 KPL)
- ☐ 3.3. TYÖKYVYN ARVIOINTI. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (20 KPL)

4. NEUVONTA JA OHJAUS SEKÄ ERILAISET YHTEISTYÖTOIMINNOT

- ☐ 4.1. TYÖTERVEYSNEUVOTTELUN TOTEUTTAMINEN. OHJATUSTI TAI ITSENÄISESTI TOTEUTETTUNA, KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (10 KPL)
- ☐ 4.2. TYÖKOKELUN SUUNNITTELU JA SEURANTA. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (5 KPL)
- ☐ 4.3. TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMISHANKKEESEEN TAI INTERVENTIOON OSALLISTUMINEN. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (2 KPL)
- ☐ 4.4. TYÖKYVYN HALLINNAN, SEURANNAN JA VARHAISEN TUEN MALLEIHIN PEREHTYMINEN. (5 KPL)
- ☐ 4.5. YRITYKSEN TYÖSUOJELUN TOIMINTAOHJELMAAN PEREHTYMINEN. KAHDEN ERITYYPPISEN YRITYKSEN, KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA KÄSITELTYNÄ. (2 KPL)
- ☐ 4.6. TYÖLLISTYMISKYVYN TUKEMISEN PALVELUJÄRJESTELMÄÄN JA OMAN ALUEEN VERKOSTOON PEREHTYMINEN. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA. (1 KPL)

5. TYÖTERVEYSPAINOTTEINEN SAIRAANHOITO

- ☐ 5.1. TYÖHÖN LIITTYVIEN SAIRAUKSIEN TUNNISTAMINEN POTILASTAPAUKSESSA. ITSENÄISESTI JA KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA. (20 KPL)

6. ERIKOISALAN JA SEN MONIAMMATILLISEN TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMISEEN LIITTYVÄT ASIAANTUNTIJATOIMINNOT

- ☐ 6.1. ASIAANTUNTIJATOIMINTOJEN JA HYVIEN AMMATTIKÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMISEEN LIITTYVÄ SUORITE. (5 KPL)
- ☐ 6.2. LUENTO TAI YHTEENVETO AJANKOHTAISESTA TYÖTERVEYS- TAI TYÖELÄMÄAIHEESTA. OMASSA YKSIKÖSSÄ/MUUALLA. (5 KPL)
- ☐ 6.3. OMASSA TYÖSSÄ EETTISJURIDINEN POHDINTA. KOULUTTAJALÄÄKÄRIN KANSSA. (5 KPL)

ELSA TARKISTUSLISTA TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSOLLE

- ☐ TYÖSKENTELYJAKSON/-JAKSOJEN LISÄÄMINEN (POISSAOLOTIEDOT, TODISTUKSET)
- ☐ KOULUTUSJAKSON LISÄÄMINEN 6 KK JAKSON ALUSSA, SISÄLTÄEN TAVOITTEET: 4 X 6 KK
- ☐ PÄIVITTÄISET MERKINNÄT (VIIKOTTAIN): OHJAUSTAPAAMISET, TOIMIPAIKKAKOULUTUKSET, MUUT OPPIMISTAPAHTUMAT
- ☐ SUORITEMERKINNÄT (MÄÄRÄT ELSASSA)
- ☐ TEORIAKOULUTUKSET (VAADITUT TUNNIT OPS, KOKO ERIKOISTUMISEN AJALTA)
- ☐ ARVIOINNIT (=EPA JA PALAUTEKESKUSTELUT SÄÄNNÖLLISESTI JAETTUNA 24 KK:LLE)
- ☐ SEURANTAKESKUSTELUT (4 X 6 KK KOULUTUSJAKSOIHIN)
- ☐ KOULUTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSOA SEURAVALLE KOULUTUSJAKSOLLE

2.3. Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso 6 kk

Jakson suoritettuaan erikoistuva hallitsee keskeiset työkyvyn arvioinnin ja tukemisen menetelmät, näihin liittyvät lait ja säädökset ja moniammatillisen toiminnan. Hän tuntee ja ymmärtää ammatillisen, lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen teoreettista tietopohjaa, hallitsee niiden palveluprosessit ja moniammatillisen toiminnan. Hän osaa tukea työ- ja työllistymiskykyä kuntoutuksen keinoin oikea-aikaisesti. Hän osaa laatia työ- ja toimintakykyyn ja kuntoutukseen liittyvät vaativat lausunnot. (OPS 2023, 251).

Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksoon sisältyy **henkilökohtaista ohjausta** 2 tuntia viikossa, kun jakso suoritetaan erikoisalamme koulutuspaikkasopimuksen puitteissa. Jos koulutusjakso toteutuu erikoissairaanhoidon kuntoutusyksikössä, noudatetaan ko. sairaalan koulutussopimuksen käytäntöjä. Mikäli koulutusjakso toteutuu työterveyshuollon OPS mahdollistamien muiden järjestelyjen puitteissa yliopiston hyväksymänä, noudatetaan projektikohtaisesti sovittuja menettelyjä.

Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksolla **osaamista arvioidaan** ainakin lähtötilanteessa ja jakson lopussa. Lähtötilanteessa painottuu jaksokohtaisten tavoitteiden yksilöllinen sanoittaminen. Jakson päättyessä painottuu jakson tavoitteisiin pääsyn arvioiminen, hyödyntäen jakson EPAn toistettuja arviointeja ELSassa, työssä syntyneitä dokumentteja, ohjauskeskusteluja jakson aikana sekä moniammatillisen tiimin palautetta.

Jakson aikana erikoistuja kirjaa **päivittäisiä merkintöjä**. Merkintöjä tehdään vähintään viikoittain, reflektoiden ohjauksia, toimipaikkakoulutuksia, koulutuksellisia työyhteisötapaamisia ja muita oppimistapahtumia kuten teoriakoulutukset, omat referaatit, esitykset ja projektit. Opintoja voivat olla Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston koulutukset, muut koulutukset, konferenssit ja itseopiskelu (lainsäädäntö, vakuutuslaitosten ja kuntoutuksen palvelutuottajien verkkosivut, kirjat, artikkelit).

Erikoistuja kokoaa koulutuspaikasta riippumatta **erilliselle liitedokumentille** (word, excel tms) jakson aikana tutkimansa **työkyvyn arviointi- ja kuntoutustapaukset**, jotka hän on käsitellyt ohjaajan ja/tai työryhmän kanssa. Kirjauksiin tulee sisältyä kuntoutustarpeen kuvaus (ammatti, toiminta- ja työkyvyn haaste tms.) ja kuntoutuslaji (ammatillinen, lääkinnällinen, sosiaalinen, muu), suunnitelma ja seuranta. Kirjaukset tulee aina tehdä siten, että ne eivät ole yksilöitävissä. Liite **tallennetaan ELSAn asiakirjoihin nimellä Liite: Työkyvyn arviointi- ja kuntoutustapaukset**.

ELSA TARKISTUSLISTA TYÖKYVYN ARVIOINTI- JA KUNTOUTUSJAKSOLLE

- ☐ TYÖSKENTELYJAKSON/-JAKSOJEN LISÄÄMINEN (POISSAOLOTIEDOT, TODISTUKSET)
- ☐ KOULUTUSJAKSON LISÄÄMINEN JAKSON ALUSSA, SISÄLTÄEN TAVOITTEET
- ☐ PÄIVITTÄISET MERKINNÄT (VIIKOTTAIN): OHJAUSTAPAAMISET, TOIMIPAIKKAKOULUTUKSET, MUUT OPPIMISTAPAHTUMAT
- ☐ ARVIOINNIT (=EPA JA PALAUTEKESKUSTELU)
- ☐ KUNTOUTUSTAPAUKSET (LIITE ELSAN ASIAKIRJOIHIN)
- ☐ SEURANTAKESKUSTELU JAKSON LOPUKSI
- ☐ TEORIAKOULUTUKSET (VAADITUT TUNNIT OPS, KOKO ERIKOISTUMISEN AJALTA)
- ☐ KOULUTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS SEURAAVALLE KOULUTUSJAKSOLLE

2.4. Käytännön koulutus työterveyshuoltoa tukevilla kliinisillä erikoisaloilla 9kk

Koulutusjakson tavoitteena on, että erikoistuva tunnistaa erikoisalan tärkeimmät työkykyyn vaikuttavat sairaudet ja tuntee näyttöön perustuvat hoitokäytännöt sekä osaa toimia terveydenhuollon yhdyspinoilla paikallisia hoitoketjuja hyödyntäen (OPS 2023, 252). OPS kuvaa tarkemmin soveltuvat erikoisalot, joista vähintään kahdella jaksolla suoritetaan. Ennen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen opinto-oikeutta suoritettuja kliinisiä koulutusjaksoja voidaan hyväksyä osaksi koulutusta AHOT-menettelyllä (OPS 2023, 31).

2.5. Täydentävä käytännön koulutusjakso 0–12 kk

Täydentävän käytännön koulutuksen jaksolla syvennetään palvelujärjestelmään liittyviä sekä koulutuksen kokonaistavoitteissa edellytetyjä työterveyshuollon ja muiden erikoisalojen osaamisia yksilöllisessä erikoistumissuunnitelmassa täsmennettävällä tavalla. Koulutusjakso suoritetaan työterveyshuollossa tai muussa oppialan tavoitteisiin sopivassa lääkärin tehtävässä tai tutkimustyössä. Erikoistuvan suorittaessa erillisen yleislääketieteen erityiskoulutuksen (YEK), siitä voidaan hyväksyä osia tähän jaksoon, jonka kokonaiskesto on 12 kuukautta. (OPS 2023, 252). Täydentävä käytännön koulutusjakso voi koostua yhdestä tai useasta koulutusjaksosta. Niiden suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa tarkastellaan työterveyshuollon OPS:n kokonaistavoitteita: erikoisalan tehtävien, käytännön toimintojen ja yksilöllisten osaamisten mukaisia tavoitteita.

ELSA TARKISTUSLISTA KLIINISILLE ERIKOISALOILLE	ELSA TARKISTUSLISTA TÄYDENTÄVÄLLE KÄYTÄNNÖN KOULUTUKSEN JAKSOLLE
☐ TYÖSKENTELYJAKSOJEN LISÄÄMINEN (POISSAOLOTIEDOT, TODISTUKSET)	☐ TYÖSKENTELYJAKSON LISÄÄMINEN (POISSAOLOTIEDOT, TODISTUKSET)
☐ KUNKIN KOULUTUSJAKSON LISÄÄMINEN JAKSON ALUSSA, SISÄLTÄEN TAVOITTEET	☐ KOULUTUSJAKSO ELSAAN JAKSON ALUSSA, SISÄLTÄEN TAVOITTEET
☐ PÄIVITTÄISET MERKINNÄT (VIIKOTTAIN): TOIMIPAIKKAKOULUTUKSET, OHJAUS, MUUT OPPIMISTAPAHTUMAT	☐ PÄIVITTÄISET MERKINNÄT (VIIKOTTAIN): TOIMIPAIKKAKOULUTUKSET, OHJAUS, MUUT OPPIMISTAPAHTUMAT
☐ SEURANTAKESKUSTELU KUNKIN JAKSON LOPUKSI	☐ SEURANTAKESKUSTELU JAKSON LOPUKSI
☐ TEORIAKOULUTUKSET (VAADITUT TUNNIT OPS, KOKO ERIKOISTUMISEN AJALTA)	☐ TEORIAKOULUTUKSET (VAADITUT TUNNIT OPS, KOKO ERIKOISTUMISEN AJALTA)
☐ KOULUTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS SEURAVALLE KOULUTUSJAKSOLLE	☐ KOULUTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS SEURAVALLE KOULUTUSJAKSOLLE

2.6. Työterveyslaitosjakso 6 kk

Koulutusjakso vastaa muiden erikoisalojen yliopistosairaalajaksoa ja sen aikana keskitytään työlääketeeseen (ammattitaudit, työperäiset sairaudet), työterveyshuoltoa tukeviin tieteisiin sekä syvennetään tutkimuksen kriittistä arviointikykyä. (OPS 2023, 253). Työterveyslaitoksen kuuden kuukauden kestoiset **koulutustoimet** avataan haettavaksi keväisin ja syksyisin. Työterveyslaitosjakson tavoitteet on kuvattu yksityiskohtaisemmin OPS:ssa, samoin suoritushaastavuudet nimetyissä keskussairaaloissa. Jakso toteutetaan aina yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa.

Työterveyslaitosjaksolla **osaamistavoitteissa eteneminen** dokumentoidaan ja arvioidaan hyödyntäen jakson EPAn toistettuja arviointeja ELSAssa sekä erillistä yliopistojen hyväksymää Työterveyslaitosjakson

lokikirjaa, jossa jakson tavoitteet ja monipuoliset suoritteet kuvataan yksityiskohtaisesti. Lokikirja liitetään ELSAn asiakirjoihin.

ELSA TARKISTUSLISTA TYÖTERVEYSLAITOSJAKSOLLE

- ☐ TYÖSKENTELYJAKSON LISÄÄMINEN (POISSAOLOTIEDOT, TODISTUKSET)
- ☐ KOULUTUSJAKSO ELSAAN
- ☐ PÄIVITTÄISET MERKINNÄT (VIIKOITTAIN, VALINNAISESTI, JOS KIRJAUKSET TTL LOKIKIRJAAN):
TOIMIPAIKKAKOULUTUKSET, OHJAUS, MUUT OPPIMISTAPAHTUMAT
- ☐ ARVIOINNIT (=EPA JA PALAUTEKESKUSTELU)
- ☐ SEURANTAKESKUSTELU JAKSON LOPUKSI (TAI LOPPUKESKUSTELU TYÖTERVEYSLAITOKSEN KÄYTÄNTÖJEN MUKAISESTI)
- ☐ TYÖTERVEYSLAITOSJAKSON LOKIKIRJAN TALLENNUS ELSAN ASIAKIRJOIHIN
- ☐ TEORIAKOULUTUKSET (VAADITUT TUNNIT OPS, KOKO ERIKOISTUMISEN AJALTA)
- ☐ KOULUTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS SEURAAVALLE KOULUTUSJAKSOLLE

2.7. Terveyskeskusjakso 9 kk

Kaikkien erikoisalojen koulutukseen sisältyy 9 kuukauden terveystieteiden koulutusjakso. Yleislääketieteen oppiala koordinoi jaksoa (ks luku 5. Ks myös OPS 2023, 249 ja 12–14). Jos erikoistuja on jo suorittanut YEK:n tai erikoislääkärikoulutuksen, johon sisältyy 9 kk tk-koulutusta, uutta hyväksyntää ei tarvitse hakea. Terveystieteiden koulutusjakso kannattaa tehdä varhaisessa vaiheessa työterveyshuollon erikoistumista ja nopeasti myös hyväksyttävä ELSAssa. Jakson suorittaminen ja tavoitteet-ohjeistetaan [lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen sivuilla](#).

3. Koulutuskokonaisuuden muut osat

3.1. Toimipaikkakoulutus

Käytännön koulutusta täydentää **kaikilla koulutusjaksoilla toimipaikkakoulutus**, jonka tarkoituksena on syventää tietoa ja osaamista. Koulutuspaikkojen tulee järjestää säännöllistä toimipaikkakoulutusta (esim. seminaareja, demonstraatioita tai muita koulutustilaisuuksia), johon erikoistuva osallistuu **työaikana 2–5 tuntia viikossa**. (OPS 2023, 16). Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa toimipaikkakoulutusta voivat lisäksi olla toimipaikan kliiniset ja moniammatilliset kokoukset ja opintopiirit. Myös sairaaloiden kliiniset kokoukset ja Työterveyslaitoksen sekä lääkäriyhdistysten järjestämä koulutus, joita ei ole hyväksytty teoriakoulutukseksi, voidaan rinnastaa toimipaikkakoulutukseen. (OPS 2023, 254). Toimipaikkakoulutukset eivät ole teoriakoulutusta. Toimipaikkakoulutukset **kirjataan ELSAn päivittäisiin merkintöihin** (luku 5.)

3.2. Teoriakoulutus 200 t

Yliopistojen järjestämä ja hyväksymä teoriakoulutus tukee koulutuksen kokonaistavoitteiden saavuttamista. Koulutusta vaaditaan koko erikoistumisen ajalta 200 tuntia. Tunneista vähintään 60 tuntia tulee olla Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston (TTHVYO) kursseja [DigiCampuksella](#) (esittely luvussa 1.6.). TTHVYO tarjoaa teoriakoulutuksia liittyen EPA-osaamistavoitteisiin ([pääkurssit](#)) ja muihin osaamistavoitteisiin (täydentävät kurssit) sekä molempiin liittyviä itseopiskelumateriaaleja. Kurssien kuvauksissa on määritelty, mitä osaamistavoitteita opiskelu tukee. Teoriakoulutuksen tulee muodostaa erikoistumisen tavoitteiden kannalta mielekäs kokonaisuus (OPS 2023, 16). Monipuolista koulutukseen osallistumista voi suunnitella esimerkiksi erikoisan monitasoisten vuorovaikutussuhteiden kannalta siten, että koulutukset antavat osaamista työhön yksilöiden ja organisaatioiden kanssa, työterveyshuollon tehtäviin osana terveydenhuoltoa, yhteiskuntaa ja työelämää sekä tukevat työterveyslääkärin ammatillisuutta, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, tutkimuksen ja ohjauksen taitoja sekä tukevat jatkuvan kehittymisen ja täydennyskoulutuksen omaksumista mahdollistaen laadukkaan asiantuntijatyön työuran aikana.

Työterveyslaitoksen järjestämä 15 opintopisteen laajuinen **työterveyshuoltoon pätevä moniammatillinen koulutus** (405 tuntia, 1 op = 27 t), niin sanottu pitkä kurssi, on erittäin suositeltava työterveyshuoltoon erikoistuville lääkäreille. Siitä hyväksytään 100 tuntia teoriakoulutukseen (OPS 2023, 254). Lisätietoa koulutuksesta saa [Työterveyslaitoksen verkkosivuilta](#).

Teoriakoulutukset kirjataan ELSAan ks. luku 5.

3.3. Johtamisopinnot 10 op

Erikoislääkärikoulutuksen pakolliset johtamisopinnot (OPS 254-255, 16–17) voi sijoittaa haluamaansa kohtaan koulutusta. Huomaa ajankäyttö suunnitellessasi johtamisopintojen suorittamista (10 op = 270 t, 1 op = 27 t). Esimerkiksi 15 op pätevä koulutus ja 10 op johtamisopinnot ovat sen verran työllistäviä, että niiden samanaikaista suorittamista ei suositella. 10 op johtamisopinnot painottuvat terveydenhuollon johtamiseen. Työterveyshuollon erikoistujien on hyödyllistä hankkia koulutusta myös muun työelämän puolella toteutuvasta johtamisesta. Lisätietoja johtamisopinnoista on [lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen sivuilla](#). ELSAn osalta ks. luku 5 Opintosuoritukset.

3.4. Valtakunnallinen kuulustelu

Valtakunnallinen kuulustelu toimii yhtenä osaamisen arviointimenetelmänä ja se suoritetaan koulutuksen loppuvaiheessa. Kuulustelun tavoitteena on arvioida erikoistuvan teoreettista osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti oman erikoisalansa erikoislääkärinä. (OPS 2023, 22–23). Kuulustelu suoritetaan aina uusimpien OPS Kuulusteluvaatimuksen mukaisesti. ELSAn osalta ks. luku 5 Opintosuoritukset.

3.5. Todistuksen hakeminen erikoislääkärikoulutuksesta

Erikoislääkärikoulutuksesta haetaan todistusta ELSA palvelun kautta. Lisätietoja todistuksen hakemisesta löytyy [lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen sivuilla](#).

4. Osaamisen arviointi

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa **arviointi perustuu tavoitteisiin, jotka on jaoteltu 1. erikoisan tehtävien mukaisiin, 2. käytännön toimintojen ja 3. yksilöllisiin osaamistavoitteisiin**. Arviointi tapahtuu pääosin koulutuspaikoilla erikoistujan ja kouluttajan yhteistyönä. Arviointi on ohjaavaa, sen tavoitteena on tukea oppimista. Yliopistot tuottavat kouluttajalääkäreille pedagogista koulutusta, tukevat ja koordinoivat toimintaa. Yliopistot hyväksyvät koejaksot, järjestävät valtakunnallisen kuulustelun sekä arvioivat osaamistavoitteiden saavuttamisen valmistumisvaiheessa. Tässä luvussa tarkastellaan ohjaavaa arviointia erityisesti erikoistujan ELSassa pyytämiin EPA-arviointeihin liittyen.

4.1. EPA-arvioinnit ohjaavat oppimista ja kuvaavat osaamisen kehittymistä

Osaamisen arvioinnin tavoitteena on havainnoida osaamista, tehdä osaamisen kehittymisestä näkyvää, vahvistaa jo opittuja asioita, tunnistaa kehittämiskohteita ja suunnitella oppimista eteenpäin siten, että tarvittava osaaminen varmistuu. Havainnointi kokoaa tietoa erikoistujan osaamisesta eri tilanteissa ja toimii pohjana arvioinnille.

Käytännön toiminnot, EPAt (Entrustable professional activity) ovat erikoisan **keskeisiä työtehtäviä tai toimintoja**, jotka opitaan erikoislääkärikoulutuksessa, ja joissa suoriutumista **on mahdollista havainnoida ja arvioida**. Toiminnoissa tarvitaan myös yksilöllisiä osaamisia ja erikoisalalle ominaisia ajattelutapoja. Siksi niitäkin havainnoidaan ja arvioidaan samalla kun arvioidaan toiminnosta suoriutumista. Erikoistujan ja kouluttajalääkäriin tulee tuntea EPA-toiminnot kuvauksineen sekä arviointiasteikko etapit. EPAt kuvaavat valmistuvan erikoislääkäriin osaamistasoa, etappitasoa 4. EPA-kuvaukset löytyvät erikoistujan ELSasta, [lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen sivuilta](#) ja [Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilta](#).

Työterveyshuoltojaksolla:

Toimintasuunnitelman laatiminen

Erilaisten työpaikkaselvitysten toteuttaminen ja raportointi

Erilaisten työterveystarkastusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen

Työterveysneuvottelun toteuttaminen

Sairauksien työperäisyyden selvittäminen

Sairauspoissaolotarpeen arviointi ja työkyvyn tukeminen

Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksolla:

Vaativa työkyvyn arviointi ja kuntoutuksen suunnittelu

Työterveyslaitosjaksolla:

Ammattitautitutkimus työlääkietieteen poliklinikalla

Koska työterveyshuollon EPA-toimintojen sisällöllinen kirjo on laaja, EPAt on muotoiltu yksittäisiä tapahtumia laajempina kokonaisuuksina. Esimerkiksi EPA 'erilaisten työterveystarkastusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen' ohjaa tarkastelemaan ja arvioimaan esimerkiksi, miten erikoistuja tunnistaa ratkaistavia kysymyksiä, suunnittelee työtään, ratkaisee tilanteita ja paikantaa terveystarkastuksen työterveyshuollon kokonaisuuteen, yksittäistä tapahtumaa laajemmin.

Työterveyshuollon **EPA-kuvauksissa** kerrotaan, millaisia yksilön tietoja, taitoja ja ajattelutapoja kunkin EPAn suorittamisessa tarvitaan. Niissä on kuvattu myös mahdollisia riskejä, jos osaaminen ei toteudu. Samalla luetaan keinoja, miten toimintoon liittyvää osaamista voi kehittää, ohjata ja arvioida. Työterveyshuollon

erikoisalalla tarkennamme yksilöltä odotettuja osaamisia jo lääketieteen perusopetuksen osaamistavoitteissa käytetyn jaottelun tietojen-taitojen-ajattelutapojen näkökulmasta.

Osaamisen havainnointi

EPA-arvioinnin tulisi pohjautua **havainnoituun suoriutumiseen**. Erikoistujan ja kouluttajan on hyvä sopia, miten havainnointia toteutetaan osana EPA-arviointia. Havainnot on hyvä kirjata nopeasti ja tarkasti esimerkiksi havainnointiin tarkoitettulla lomakkeella. Tämä helpottaa tilanteiden ja tapahtumien palauttamista mieleen palautekeskusteluissa. Toiminnan suoraan havainnointiin ja muistiinpanoihin soveltuu esimerkiksi [havainnoinnin yleistyökalu](#) (Ross & Touchie), joka löytyy lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen [sivuilta](#) sekä ELSAn kouluttajalääkärille käytössä olevista osaamisen arviointityökaluista

Havainnoinnin yleistyökalu (field note)

Erikoistuvan nimi:	Päivämäärä:
Arvioijan nimi:	
Toimenpide:	

Kuvaa tapahtuma	Mitä näit?
Palaute	Miten meni? Mikä on arviosi? Perustelu (koska, siksi että, kiinnitä huomiota, ensi kerralla)
Suositus	a. Pysähdy: huomattava puute tai virhe b. Edistyt odotusten mukaan c. Homma hallussa, jatka hyvää työtäsi!

Työterveyshuollossa suora havainnointi ei ole aina mahdollista ja silloin voi hyödyntää epäsuoraa havainnointia. Näihin suunnitellut **työterveyshuollon arviointityövälineet** löydät TTHVYO [sivuilta](#) ja niitä erikoistuja ja kouluttajalääkäri voivat käyttää ja tallentaa osaksi arviointeja.

- [Dokumentin havainnointilomake \(docx\)](#)
- [Tapauskeskustelun havainnointilomake \(docx\)](#)
- [Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen havainnointilomake \(docx\)](#)

Oppimista tukeva arviointi

EPA-arviointi dokumentoidaan ELSassa arvioitavina kokonaisuuksina (toteutus kuvattu luvussa 5). Vaikka EPA-kuvaukset ovat laajempia, arvioinnin kohteeksi liitetään ELSassa **arvioitava tapahtuma**.

Työterveyshuoltojaksolla tapahtuma voi olla esimerkiksi terveystarkastus tai työterveysneuvottelu tai työpaikkaselvitysraportin tarkastelu. Joskus tapahtuma voidaan yhdessä poimia ohjaustilanteesta tai suoritamerkinnän perusteella.

Tapahtuman jälkeen arviointi alkaa erikoistujan **itsearviointilla**. Palautekeskustelua tukee, kun erikoistuja jo tehdessään itsearvioinnin ELSAan pohtii tapahtumaan liittyneitä ratkaisujaan, tapahtumaan liittyneitä haasteita, kysymyksiä ja ajatuksia tapahtuman liittymisestä muihin toimintoihin. Itsearviointit tukevat oman osaamisen tarkastelua, kehittymisen havaitsemista ja valmentautumista jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen. Itsearviointien hyödyntäminen edistää vastuunottoa oppimisesta.

Myös kouluttaja antaa oman sanallisen **arvioinnin** ELSAssa (ks. luku 5).

Arvioitavaan tapahtumaan/EPAan liittyen sovitaan **palautekeskustelu**. Keskustelu voidaan toteuttaa heti arvioitavan tapahtuman jälkeen, viikoittaisessa ohjauskeskustelussa tai viimeistään koulutusjakson lopussa seurantakeskustelussa. Ehdottomasti suositeltavaa on, että erikoistuja saa ja voi antaa palautetta heti arvioitavan tapahtuman yhteydessä tai pian sen jälkeen. EPA-arviointeja ja erityisesti niiden palautekeskusteluja voi suunnitella myös osaksi viikko-ohjauksia, sillä ohjaus joka tapauksessa liittyy käytännön toimintojen (EPAt) osaamistavoitteisiin. Oppimisen kannalta tärkein osa arviointia ovat erikoistujan ja kouluttajan väliset kahdenkeskiset **palautekeskustelut**. Hyvä palautekeskustelu toteutuu kouluttajan ja erikoistujan dialogissa, jossa molemmat tuovat aktiivisesti esiin suoriin tai epäsuoriin havaintoihin perustuvia näkemyksiään toiminnasta: mikä osaamisessa on hyvää, missä pitää vielä kehittyä, miten saavuttaa toivottu osaaminen ja millaista ohjausta tarvitaan.

EPA-kuvauksissa **odotetut tiedot-taidot-ajattelutavat** tukevat seuraavien oppimisten suunnittelua. Mikäli opittavaa on erityisesti tiedoissa, on luontevaa suunnitella esimerkiksi lukemisia ja koulutuksia. Mikäli kehitettävää on taidoissa, voidaan suunnitella esimerkiksi yhdessä tekemisiä. Mikäli kehittymisen tarvetta on erikoisalan ajattelutavoissa, voidaan suunnitella erilaisia refleктоivia keskusteluja ja koulutuksia.

Tarkistuslista EPA-arvioinnin suunnitteluun:

- Miten arvioitava EPA ja siihen ELSAssa kiinnitettävä tapahtuma valitaan?
- Miten havaintoja osaamisesta kerätään? Minkälaisia työkaluja suoran ja epäsuoran havainnoinnin tukena voi käyttää (lomakkeet)?
- Mitä sovitaan palautekeskustelusta?

4.2. Etapit asteikkona

OPS ja ELSA edellyttävät käyttämään arvioinneissa EPA-kuvauksia tai etappeja. Erikoisaloilla on erilaisia ratkaisuja. Monilla erikoisaloilla EPAt arvioidaan käyttäen [luottamukseen perustuvaa asteikkoa](#), mikä näkyy ELSAn ohjeissa monin paikoin. **Työterveyshuollon ratkaisu on, että arvioitavia kokonaisuuksia kuvataan alan keskeisillä toiminnoilla (EPAt) ja osaamisen etenemistä etapeilla.** Työterveyshuollon etappiasteikko on sovellus Dreyfusin ammatillisen asiantuntijuuden kehittymisen asteikosta. EPA-arvioinneissa havainnoitua osaamisen tasoa verrataan EPA-kuvausten mukaiseen erikoislääkärin toimintaan. **Valmistuvan erikoislääkärin odotetaan saavuttavan EPA-toiminnoissa tason 4.**

Erikoislääkäritasolla osataan toimintojen suunnittelun, toteuttamisen, keskinäisten yhteyksien huolehtimisen, laadun arvioinnin ja kehittämisen näkökulmia, EPA-kuvausten mukaisesti. Kouluttajan onkin luontevaa suoran havainnoinnin ohella ja osana pyytää erikoistujaa kuvaamaan ja perustelemaan yksittäiseen tapahtumaan liittyneitä valintojaan ja ratkaisujaan ja samoin kuvaamaan käsityksiään miten kyseinen tapahtuma liittyy työterveyshuollon muiden EPA-toimintojen kokonaisuuteen.

Etapin pohdinnassa käyttökelpoisia kysymyksiä ovat, miten erikoistujan juuri tähän tilanteeseen valitsemat menettelyt istuivat esimerkiksi juuri tämän terveystarkastusten kysymyksenasetteluihin, miten itse suoritus sujui, mitä siihen liittyi tai mahdollisesti puuttui, missä määrin erikoistuja tarvitsi ohjausta tai suoriutui itsenäisesti, miten erikoistuja perustelee valintojaan ja ratkaisujaan, miten hahmottaa tämän terveystarkastuksen linkittymisen työterveystoiminnan kokonaisuuteen jne.

1 Tulokas: Omaa ensivaiheen tiedot erikoisalan tehtävistä ja toimintaympäristöstä.	Tasolla 1 perehdytään alan toimintaympäristöön, prosesseihin ja ajattelutapoihin.
2 Alkuvaiheen erikoistuja: Osaa toimia tavanomaisissa erikoisalan tehtävissä. Kartuttaa ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.	Taso 2 edellyttää jo varsin laajaa toimintaympäristön ja prosessien tuntemusta. Tällä etapilla on hyvä viipyä.
3 Edistynyt erikoistuja: Osaa toimia vaativissa erikoisalan tehtävissä. Laajentaa ja syventää ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.	Tasolla 3 erikoistuja suoriutuu vaativissakin tehtävissä, mutta tarvitsee vielä ohjausta ja opiskelua näkökulmien laajentamiseksi ja osaamisen syventämiseksi.
4 Erikoislääkäri: Osaa toimia itsenäisesti erikoisalan vaativissa tehtävissä. Täyttää valmistuvan erikoislääkärin osaamistavoitteet.	Taso 4 on valmistuvalta erikoislääkäriltä odotettava taso. Valmistuvan työterveyshuollon erikoislääkärin odotetaan etenevän tasolle 4 kaikkien käytännön toimintojen osaamisissa.
5 Erityinen osaaminen: Omaa syvällistä tai laajaa osaamista, joka ylittää valmistuvalta erikoislääkäriltä vaadittavan.	Työssä oppiminen ei pääty valmistumiseen, erikoislääkäri oppii ja kehittää työssään jatkuvasti. Joskus kuitenkin erikoistuja ehtii osassa tavoitteita hankkia erityisiä osaamisia jo ennen valmistumistaan.

Viite: Dreyfus S. The five-stage model of adult skill acquisition. *Bulletin of Science Technology & Society* 2004;24:177–181.

Erikoisalan tehtävän vaativuustaso

Osana erikoistujan itsearviointia ja kouluttajan antamaa arviointia voi ELSAssa määritellä myös tehtävän vaativuustason (erittäin helppo, melko helppo, tavanomainen, melko vaativa, erittäin vaativa: kuvattu ELSAssa). Tarkoitus on kannustaa siihen, että arvioinnit eivät kohdistuisi yksinomaan helppoihin tilanteisiin. Arviointien suunnittelussa kannattaa varmistaa, että myös vaativampia tilanteita otetaan arvioinnin kohteeksi.

Miten suorite- ja päivittäismerkinnät liittyvät EPA-arviointeihin?

Työterveyshuoltojakson suoritemerkinnot on tarkoitettu varmistamaan, että erikoistujat pääsevät koulutuspaikasta riippumatta toteuttamaan monipuolisesti toimintoja. Suoritemerkinnot voi hyödyntää EPA-arvioinneissa tapahtumana, jota arvioidaan. Samoin **päivittäisistä merkinnöistä** voi löytyä tapahtumia, joita voi hyödyntää EPA-arvioinnin kohteena. Toistaiseksi muille jaksoille ei ole suoritettavahoitoja ELSAssa.

4.3. Seurantakeskustelut osana arviointia

Seurantakeskustelut ovat tärkeä osa arvioinnin kokonaisuutta. Ne auttavat näkemään kuluneen puolen vuoden aikana karttunutta osaamista, mahdollistavat täydentävät keskustelut askarruttavista aiheista ja luovat foorumin seuraavien tavoitteiden ja oppimisten suunnitteluun, mukaan lukien EPA-arviointien suunnittelun seuraavalle koulutusjaksolle. Seurantakeskustelun toteutus ELSAssa on kuvattu luvussa 5. Toistoja tarvitaan sekä oppimisissa että arvioinneissa. Kunkin EPAn suunnitelmallisen opiskelun ja

arviointien ajoittamiseksi voi laatia taulukon seuraavaan tapaan. Samalla varmistuu laaja-alainen eteneminen kaikissa EPA-tavoitteissa.

EPA-arviointien sijoittuminen 6 kk kestäville koulutus-/ seurantajaksoille							
	KOE-JAKSO	TTH-JAKSO (24 KK)				TYÖKYVYN ARVIOINTI JA KUNT.JAKSO	TYÖTERVEYS-LAITOSJAKSO
TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSO		0-6 kk	6-12 kk	12-18 kk	18-24 kk	6 kk	6 kk
Toimintasuunnitelman laatiminen							
Erilaisten työpaikkaselvitysten toteuttaminen ja raportointi							
Erilaisten työterveystarkastusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen							
Työterveysneuvottelun toteuttaminen							
Sairauksien työperäisyyden selvittäminen							
Sairauspoissaolotarpeen arviointi ja työkyvyn tukeminen							
TYÖKYVYN ARVIOINTI- JA KUNTOUTUSJAKSO							
Vaativa työkyvyn arviointi ja kuntoutussuunnitelma							
TYÖTERVEYSLAITOSJAKSO							
Ammattitautitutkimus työlääketiiden poliklinikalla							

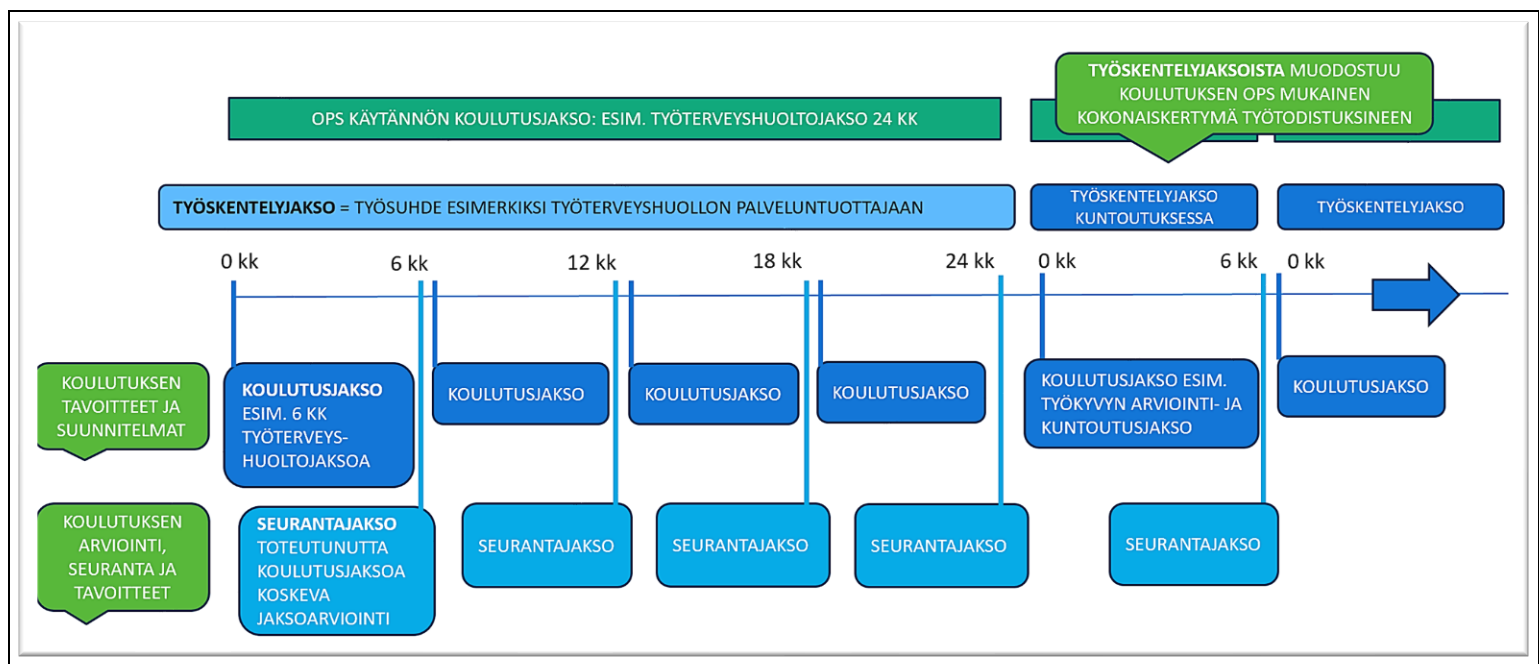
Erityisesti työterveyshuoltojaksolla seurantakeskusteluissa pohdittavia kysymyksiä suunnitelmallisen oppimisen tueksi voivat olla:

- Miten työskentely on sujunut jakson aikana?
- Millaisia EPA-arviointeja jaksolta on kertynyt?
- Onko jokin EPA jo erikoislääkärin osaamistasolla useamman arvioinnin pohjalta?
- Onko joku osa-alue (EPA) jäänyt vähemmälle huomiolle?
- Tarvitaanko vaikuttamista koulutuspaikkaan oppimistilaisuuksien varmistamiseksi?
- Tarvitaanko muunlaisen tuen suunnitelmaa?
- Minkälaisia tavoitteita seuraavalle jaksolle asetetaan?
- Jos kyseessä on työterveyshuoltojakson 24 kk arvio, voisiko seurantakeskusteluun kirjata jonkinlaisen yhteenvedon saavutetusta osaamisesta?

5. Erikoislääkärikoulutuksen seuranta- ja arviointijärjestelmä ELSA

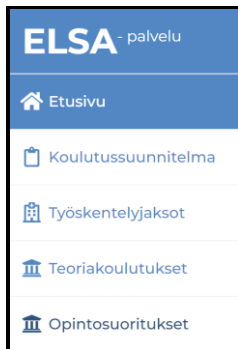
Kaikkien alojen erikoistuvat lääkärit käyttävät ELSAa erikoistumiskoulutuksessa. ELSA on **erikoistujan työväline ja sähköinen lokikirja**. Erikoistuja vastaa opetussuunnitelman mukaisten merkintöjen tuottamisesta ja niiden ajantasaisuudesta (OPS 2023, 19). Erikoistuja **kutsuu kouluttajalääkäriinsä** ELSAn käyttäjäksi ja osallistumaan koulutuksen suunnitteluun sekä osaamisen arviointeihin. Erikoisalojen **vastuuhenkilöt** (professorit) toteuttavat ELSAssa koulutusten hyväksymiset omalta osaltaan. He voivat myös seurata yleiskuvana oman yliopiston oman erikoisalan erikoistuvien etenemistä. **Opintohallinto** toteuttaa ELSAssa työskentelyjaksojen, opintosuoritusten ja koulutukseen liittyvien lomakkeiden hyväksymiset. ELSA-palvelun **yleinen opastus** on lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen [sivuilla](#). Tässä oppaassa esitellään ELSAn käyttö työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa.

ELSan käytön aluksi on hyvä selvittää erinimisten jaksoiden merkitys. **Koulutuspaikoissa työskentelyjaksot** mahdollistavat työssä oppimisen ja muodostavat koulutuksen kokonaiskertymän. **Opetussuunnitelmaan sisältyy käytännön koulutusjaksoja** (luku 3.). Niiden tavoitteellisen suunnittelun ja oppimisen tueksi määritellään **ELSassa koulutusjaksoja**. Koulutusjaksojen lopussa niitä **arvioidaan seurantajaksoina**.

Kuva 5. Eri jaksotyypit ELSAssa

5.1. Koulutussuunnitelma, työskentelyjaksot, teoriakoulutukset ja opintosuoritukset

Koulutussuunnitelma

Tämä on toistuvasti päivitettävä ELSAn osio. Erikoistuja suunnittelee **koulutusjaksojen** aikataulutusta ja tavoitteita koko koulutuksen ajan. Yksi koulutusjakso voi olla esimerkiksi kuuden kuukauden osuus 24 kuukauden työterveyshuoltojaksosta tai koko kuuden kuukauden mittainen Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso. Koulutusjaksoille määritetään tavoitteet. Työterveyshuoltojaksolla osaamistavoitteisiin suunnitellaan seuraavalle 6 kk koulutusjaksolle EPA-arvioinnit (ks luku 4). **Muut osaamistavoitteet** -tekstikenttään kirjataan muita koulutuksen tavoitteita, liittyen esimerkiksi yksilöllisiin osaamisiin suhteessa kyseiseen koulutusjaksoon.

Etusivu > Koulutussuunnitelma > Lisää koulutusjakso

Lisää koulutusjakso

Kokoa työskentelyjaksoja koulutusjaksoksi. Määritä koulutusjaksolle osaamistavoitteet. Nimeä ja tallenna koulutusjakso lopuksi.

Käytä hyödyksi opinto-oppaassa esiteltyä runkoa erikoistumiskoulutuksen rakenteesta ja erikoisalalle suunniteltuja tavoitteita. Koulutusjakson tavoitteiden toteuttamista seurataan seurantakeskusteluissa.

Koulutusjakson nimi *

Työskentelyjakso 📘 Lisää työskentelyjakso tai valitse alta.

+ Useampi jakso

Osaamistavoitteet omalta erikoisalalta

Valitse

Muut osaamistavoitteet

Peruuta Tallenna koulutusjakso

Koulutussuunnitelman toisessa osassa eli **henkilökohtaisessa koulutussuunnitelmassa** suunnitellaan omaa erikoistumista koko koulutuksen näkökulmasta. Ensimmäinen suunnitelma tehdään koejaksolla (luku 2.1.). Jatkossa suunnitelmaa päivitetään ja aikaisemmat tekstit kannattaa jättää näkyville suunnitelmaan.

Valmistumisvaiheessa voi olla antoisaa verrata alkuvaiheen ajatuksia uusiin näkemyksiin. [Ohjeita](#) koulutuksen suunnitteluun.

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma

Analysoi itseäsi oppijana, pohdi vahvuksiasi sekä hahmottele lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteitasi erikoistumisessa. Henkilökohtainen koulutussuunnitelma on tarkoitettu päivitettäväksi vähintään vuosittain ja sitä on tarkoitus pohtia myös kouluttajasi kanssa. Tarkista erikoisalasi osaamistavoitteet opinto-oppaasta.

[Muokkaa tietoja](#)
[Tulosta suunnitelma](#)

Motivaatiokirje

Opiskelu- ja työhistoria

Vahvuudet

Tulevaisuuden visiointi

Osaamisen kartuttaminen

Elämäntähtä

Kerro historiasi ja arvioi merkitystä erikoislääkäriksi kehittyemisessä. Analysoi työssä oppimiasi asioita sekä itseäsi oppijana.

Kuvaa omia vahvuksiasi lääkärinä sekä kehittymistarpeitasi suhteessa alasi erikoislääkärikoulutuksen osaamistavoitteisiin.

Tavoitteet ja suunnitelmat sekä erikoislääkärikoulutuksessa että urallasi. Pohdi sekä lähiajan tavoitteita että pitkän tähtäimen päämääräsi erikoislääkärikoulutuksessa. Mieti erikoistumiseesi realistista aikataulua.

Kuvaa niitä konkreettisia keinoja, joilla aiot kartuttaa osaamistasi. Kuvaa konkreettinen suunnitelma, kuinka aiot saavuttaa osaamistavoitteesi, esim. miten hyödynnät eri koulutusjaksoja, teoriakoulutuksia, toimipaikkakoulutuksia, ohjaustapaamisia ym.

Kerro, kuinka aiot sovittaa yhteen työn ja erikoistumisen vaatimukset suhteessa muuhun elämään.

Työskentelyjaksot

Erikoistuja tallentaa sopimansa työskentelyjaksot, työaikaprocentit, poissaolotiedot ja koulutuspaikkojen antamat työtodistukset. ELSAn etusivun työskentelyajan laskuri laskee kirjattujen jaksojen mukaan koulutuskertymää. Työskentely-/koulutusjaksojen koulutustyyppien kategoriat on luotu sairaalaerikoisalaille ja ovat työterveyshuollossa suuntaa-antavia. Tärkeintä on, että jaksot tulevat kirjatuksi johonkin koulutustyyppiin. Jakso nimetään kohdassa Työskentelypaikka mahdollisimman selkeästi siten, että jakson nimestä näkee heti, mistä käytännön koulutusjaksosta on kysymys. On suositeltavaa tehdä erilliset työskentelyjaksot osa-aikaisille työskentelyjaksoille (esimerkiksi Työterveyshuoltojakso 70 % 1.8-31.12.2025 ja Työterveyshuoltojakso 80 % 1.1.-30.6.2026).

[Etusivu](#) > [Työskentelyjaksot](#)

Työskentelyjaksot

Lisää työskentelyjaksoja ja kerro poissaoloista jaksojen aikana. Tarkasta oman erikoisalasi työskentelyajan tarkemmat vaatimukset opinto-oppaasta. Yli 10 vuotta vanhoja työskentelyjaksoja hyväksytään vain perustellusta syystä. Pakollinen 9 kuukauden terveyskeskustely ei vanhene.

[Lisää työskentelyjakso](#)
[Lisää poissaolo](#)

Teoriakoulutukset

Erikoistuja kirjaa tiedon suorittamastaan teoriakoulutuksesta selkeästi nimeten ja tallentaa suoritusta koskevan todistuksen samalla nimellä. Jos koulutustodistuksessa ei näy yliopistossa hyväksyttyä tuntimäärää, niin mukaan liitetään koulutuksen ohjelma. Työterveyshuollon virtuaaliyliopistossa suoritettavien koulutusten paikaksi merkitään **THVYO** ja lyhenne lisätään myös todistuksen nimeen tallentaessa. Koulutusten kertyminen suhteessa vaadittuun vähimmäismäärään koostuu ELSAn etusivulle. Teoriakoulutuksen tallentamisen jälkeen koulutuksesta voi kirjoittaa reflektion päivittäisenä merkintänä.

[Ohjeita](#) teoriakoulutuksen lisäämiseen.

Etusivu > Teoriakoulutukset

Teoriakoulutukset

Lisää erikoisalasi hyväksymiä teoriakoulutuksia. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Merkitse koulutuksesta erikoisalallesi hyväksytyt tunnit ja tallenna osallistumistodistus. Tarkista teoriakoulutusten vaatimukset [opinto-oppaasta](#). Teoriakoulutuksia löytyy osoitteesta www.kopi.fi.

[Lisää teoriakoulutus](#)

Teoriakoulutusaika yhteensä

30 t

Väh. 200 t

Koulutuksen nimi	Paikka	Pvm	Tunnit	Todistus
TTHVYO Testikoulutus 5 t 02092024	TTHVYO	2.9.2024- 2.9.2024	5	TTHVYO Testikoulutus 02092024.pdf

Opintosuoritukset

Opintosuoritustiedot **johtamisopinnoista** ja erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisesta **kuulustelusta** siirtyvät ELSAn **opintosuorituksiin** yliopistojen opintotietojärjestelmistä (Peppi/Sisu).

5.2. Osaaminen: päivittäiset merkinnät, arvioinnit, suoritemerkinnät ja seurantakeskustelut

Osaaminen

Päivittäiset merkinnät

Arvioinnit

Suoritemerkinnät

Seurantakeskustelut

Päivittäiset merkinnät

Koko koulutuksen ajan ja kaikilla koulutusjaksoilla kirjataan **päivittäisiä merkintöjä**. Niihin merkitään lyhyesti oppimistapahtuman sisältö ja opitun kuvaus tai merkitys oman osaamisen kehittymiselle. Oppimistapahtumaa voi reflektoida esimerkiksi pohtimalla mikä oli uutta, mikä tuntui tärkeältä, herättikö jokin ristiriitaisia ajatuksia, jäikö jokin asia epäselväksi, miltä asia vaikuttaa omien kokemusten valossa ja syntyikö asiasta jotain erityisiä oivalluksia. Tunnistettavuuden mahdollistavia tietoja esim. henkilöiden ja yritysten nimiä **ei kirjata**. Merkintöjä voi tehdä ELSAn valmiiksi luotuihin aiheisiin kuten Keskustelut tai luoda itse aiheita kohdasta Muu aihe. Merkintöjä voi rajata aiheiden tai ajankohdan mukaan, esimerkiksi ohjaustapaamisia varten tai osana seurantakeskustelua.

Päiväkirjamerkinnät näkyvät kouluttajille, joilla on katseluoikeus erikoistujan ELSAan. Merkinnän voi tehdä yksityiseksikin, mutta suositus on, että merkintöjä ei piiloteta kouluttajalta. Päiväkirjamerkinnät auttavat kouluttajaa havainnoimaan ja arvioimaan oppimisen etenemistä. Päiväkirjamerkintöjen kirjaaminen on osa koulutuksen laatua ja oikeusturvaa. Käytäntö varmistaa osaltaan, että saat ohjausta tavoitteiden ja sovitun mukaisesti. Ohjaustilanteissa on hyvä varata lopuksi hetki päiväkirjamerkinnöille.

Etusivu > Päivittävät merkinnät > Lisää merkintä

Lisää merkintä

Tee merkintöjä henkilökohtaisista ohjaustapaamisista, toimipaikka- ja teoriakoulutuksista ja muista erikoistumiseen liittyvistä oppimistapahtumista. Muista merkinnöissä salassapitomääräykset ja tietosuojaa koskevat säännökset. Voit tehdä vain itsellesi näkyviä tai kouluttajalle jaettuja merkintöjä.

Päivämäärä *

Aihe *

- ☐ Koulutukset
Teoria, toimipaikka, simulaatiot, johtamisopinnot, säteilysuojelukoulutus
- ☐ Keskustelut
Ohjaustapaamiset, tutorkeskustelut, työnohjaus
- ☐ Itsenäinen syventyminen
Kirjallisuus, tutkimus, omat esitykset, työn tai menetelmien kehitystyö
- ☐ Taphtumat työssä
Mieleenpainuneet tapaamiset, oma muistilista
- ☐ Ajatukset
Kommentit erikoistumisesta ja koulutuspaikasta
- ☐ Muu aihe

Arvioinnit

Erikoistuja ja kouluttajalääkäri toteuttavat käytännön toimintojen osaamistavoitteiden **EPA-arviointeja työterveyshuoltojaksolla, työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksolla sekä työterveyslaitosjaksolla**. EPA-kuvaukset löytyvät erikoistujan ELSAn etusivulta: Tutustu erikoisalasi kokonaisuuksiin -kuvasta.

Kuva 6. EPA-arviointiprosessi työterveyshuoltojaksolla

Arviointiin liittyvä prosessi alkaa kyseisen jakson koulutussuunnitelmasta, jossa tulevaan koulutusjaksoon kiinnitetään suunniteltu EPA-arviointi tai arvioinnit. Erikoistuja lähettää EPA-arvioinnista **arviointipyyynnön** jakson kouluttajalääkärille. Arviointipyyynnön voi tehdä useammasta arvioitavasta kohteesta kerrallaan.

Arviointi liitetään **arvioitavaan tapahtumaan** ja sen ajankohtaan. **Lisätietoihin** on hyvä kuvata kouluttajaa varten lyhyesti, mitä tapahtumaa kyseinen arviointi koskee, ja jo tähän kohtaan lyhyt itsearviointi tukemaan kouluttajan antamaa arviointia.

Etusivu > Arvioinnit

Arvioinnit

Voit pyytää arviointia suorituksestasi kouluttajalta, selata arviointeja ja tehdä itsearviointeja.

[Pyydä arviointia](#)

Työskentelyjakso *

Valitse

Arvioitavat kokonaisuudet *

Valitse

Valitse yksi tai useampi arvioitavat kokonaisuus.

Arvioitava tapahtuma

Tapahtuman ajankohta *

Kouluttaja / Vastuuhenkilö *

Valitse

Valitse tai lisää kouluttaja, joka tekee arvioinnin. Kouluttajalle lisätään samalla katseluoikeus Elsaan tallentamiisi tietoihin 6 kk:n ajaksi. Voit muokata katseluoikeuksia profiilissasi, [profiilissasi](#).

Lisätiedot

Peruuta [Lähetä](#)

Seuraavaksi erikoistuja tekee **itsearvioinnin**. ELSA tarjoaa apukysymyksiä omaan arviointiin. Erikoistuja määrittää omasta näkökulmastaan **etapin**, jolla hän tässä EPAssa on, sekä toteutuneen **tehtävän vaativuustason** (suositus).

Arvioitava kokonaisuus

4. Neuvonta ja ohjaus sekä erilaiset yhteistyö- ja asiantuntijatoiminnot: 4.1. Työterveysneuvottelun toteuttaminen

Etappi *

Valitse

Vaativuustaso

Valitse

Sanallinen arviointi *

Pohdi esimerkiksi näitä asioita arvioidessasi omaa suoriutumistasi: Mikä meni hyvin? Mitä ajattelit ja tunsit? Millaisia vaihtoehtoja tilanteessa oli? Mitä kehittämisohdotuksia? Mitä opit tilanteen myötä? Osaamistavoite seuraavalle kerralle?

Liitetiedostot

Voit antaa lisätietoa sanalliseen arvioon lisäämällä liitteen.

[Lisää liitetiedosto](#)

Kouluttaja antaa oman arvioinnin ja voi myös lisätä liitteeksi **havainnointilomakkeen** (arviointityökalun), yhden tai useamman. Valitsemalla vetovalikoista vaihtoehdon Muu, kouluttaja voi liittää arviointiin

työterveyshuollon havainnointilomakkeen. Lomakkeet löytyvät [Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilta](#). Kouluttaja kirjaa omassa arviossaan etapin ja tehtävän vaativuustason (suositus) sekä antaa sanallisen arvioinnin, tai antaa oman arvionsa yhteisen palautekeskustelun yhteydessä ja kirjaa sen keskustelun jälkeen. Paras tapa on sellainen, joka istuu arkeen ja yhdessä käytettävissä olevaan aikaan (ks. luku 4).

Etappi *

3 Edistynyt erikoistuja

Vaativuustaso

4 Melko vaativa

Arviointityökalu

Muu

Liitetiedostot

Voit lisätä [arviointityökalulla](#) tekemäsi arvion liitteeksi arviointiin.

Lisää liitetiedosto

Sanallinen arviointi *

Lisätiedot

☐ Arviointi perustuu muuhun kuin läsnä olevaan havainnointiin

Peruuta

Lähetä

ELSSassa näkyy annettujen arviointien kokonaismäärä ja etappien keskiarvo jokaisesta arvioitavasta kokonaisuudesta (EPA). [Ohjeita](#) arvioinnin toteuttamiseen ELSSassa.

Suoritemerkinnät

Erikoistuja kokoaa suoritemerkintöjä **työterveyshuoltojakson** aikana (ks. luku 3). Kirjattavat suoritemerkinnät näkyvät ELSA palvelussa OPS:n mukaisesti. Suoritemerkintöihin ei liity arviointia. Erikoistuja voi vapaavalintaisesti merkitä etapin ja tehtävän vaativuustason. Suoritemerkintöjä voi tehdä useita kerralla.

Etusivu > Suoritemerkinnät

Suoritemerkinnät

Lisää ja katsele erikoisalasi oppimistavoitteiden suoritemerkintöjä. Suoritteet kuitataan kouluttajan kanssa seurantakeskusteluissa.

Lisää suoritemerkintä

Merkintäkirjauksen lisätietoihin tehdään kuvaukset ammattialan, ammattinimikkeen, kysymyksenasettelun tms. tasolla. Tunnistettavuuden mahdollistavia tietoja esim. henkilöiden ja yritysten nimiä ei kirjata. Työpaikkaselvitysten suoritteissa merkitään ELSSassa suoritemerkinnän **lisätietoihin**, sisältykö suoritteeseen erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavia altisteita (merkintä ESV). Lisätietoihin myös

kirjoitetaan, jos on toimittu kokonaan digitaalisesti (merkintä DIGI). Kirjattuja suoritemerkintöjä voi ELSAssa hakea työskentelyjakson, suoritteen tai ajankohdan rajauksilla.

RAJAA SUORITTEITA

Työskentelyjakso

Valitse

▲ Testi (0 suoritetta)

Testi

▲ 1. Toiminnan suunnittelu (6 suoritetta)

1.1. Asiakasyrityksen työterveyshuoltosopimu

PVM

17.12.2021

LUOTTAMUKSEN TÄ

Suorite

Valitse

1.1. Asiakasyrityksen työterveyshuoltosopimuksen läpikäyminen

1.2. Asiakasyrityksen työterveyshuollon toimintasuunnitelman laatiminen, päivittäminen tai osallistuminen

2.1. Moniammatillisen perustyöpaikkaselvityksen tekeminen

2.2. Suunnatun työpaikkaselvityksen toteuttaminen

3.1. Työterveystarkastusten tarvearviointi ja suunnittelu

Suorituspäivä

-

Suoritettu 0 / 5

Suoritettu 4 / 5

Seurantakeskustelut

Seurantakeskustelut ovat koulutusjaksojen **jaksoarviointeja**. Niitä tehdään kaikilla koulutusjaksoilla. Seurantakeskustelussa tarkastellaan toteutuneen koulutusjakson aikaista toimintaa suhteessa jaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Tärkeää on suunnitella tavoitteita ja toimintaa seuraavalle koulutusjaksolle.

Valmistautuminen seurantakeskusteluun

Koulutusjakson lopussa erikoistuja määrittää kyseiselle ajalle seurantajakson, esimerkiksi edelliselle kuudelle kuukaudelle. ELSA kokoaa seurantakeskustelun **esitiedoiksi** koulutusjaksolle asetetut tavoitteet, ko. ajalla toteutuneet kirjaukset kuten teoriakoulutukset, suoritemerkinnät ja arvioinnit. Erikoistuja lähettää tiedot kouluttajalleen ja varmistaa ajan seurantakeskustelulle.

Etusivu > Seurantakeskustelut > Lisää seurantajakso

Lisää seurantajakso

Valitse ensin seurantakeskustelussa tarkasteltava koulutusjakso, josta poimitaan jakson tavoitteet ja seurantajakson aikaväli. Tutustu sitten jakson arviointeihin ja suoritteisiin sekä arvioi kehittymistäsi ja osaamistasi jaksolla. Lähetä lomake kouluttajallesi ja sovi sitten seurantakeskustelun ajankohta hänen kanssaan. Kouluttajasi antaa oman arvioinnin jaksosta. Kouluttaja näkee seurantajakson aikavälillä kertyneet arvioinnit. Anna kouluttajallesi profiilissasi katseluoikeudet, jos hän tarvitsee näkymän aikaisempiin jaksoihin tai arviointeihin.

Koulutusjakso

Lisää koulutusjakso tai valitse alta.

Tiedon perusteella haetaan jaksolle asetetut tavoitteet.

+ Uusempi koulutusjakso

Seurantajakso alkaa *

Seurantajakso päättyy *

Tiedon perusteella haetaan suoritemerkinnät ja arvioinnit.

Peruuta

Hae tiedot

Erikoistuja valmistautuu keskusteluun arvioimalla omaa oppimistaan ja osaamistaan.

Erikoistujan oma arviointi**Oma arviointi seurantajaksolta**

Pohdi omaa suoriutumistasi koulutusjaksolla. Mitä osait hyvin? Mitä ajatuksia ja tunteita koulutusjakso herätti? Mitä opit koulutusjakson myötä? Mitä kehitettävää koet vielä toiminnassasi? Mitä keinoja tarvitset sen saavuttamiseksi?

Lisähuomioita

Voit lisätä omia muistiinpanoja ja huomioita koulutusjaksostasi. Mikä oli hyvää koulutusjaksolla? Miten kehittäisit koulutusjaksoa? Arvioi koulutuspaikasta.

Seuraavan jakson tavoitteet

Kirjaa lyhyesti näkemyksesi seuraavan jakson toiveesta ja tavoitteesta.

Kouluttajalääkäri tutustuu jakson aikana tehtyihin kirjauksiin ja valmistelee omaa arviointiaan jaksosta.

Erikoisalan työskentelyvalmiudet -kohtaa ei huomioida työterveyshuollossa. Sairaala-aloilla tässä arvioidaan esimerkiksi päivystysvalmiutta.

Lähikouluttajan arviointi

Edistyminen on ollut sovittujen osaamistavoitteiden mukaista

Kyllä

Lähikouluttajan arviointi jaksosta, erikoistujan etenemisestä ja seurantakeskustelusta

Jaa ajatuksiasi erikoistuvan koulutuksen etenemisestä. Miten näet erikoistuvan osaamisen suhteessa erikoisalan osaamistavoitteisiin? Mitkä ovat hänen vahvuutensa ja kehittämiskohteensa? Tarkenna konkreettinen kehitysehdotus tarvittavan osaamisen kartuttamiseksi. Kommenttisi koskien koulutusjakson palautetta? Näkemyksesi erikoistuvan seuraavan jakson tavoitteisiin?

Erikoisalan työskentelyvalmiudet

Vapaaehtoinen. Arvioi erikoistuvan osaamista suhteessa erikoisalan määrittelemiin työskentelyvalmiustavoitteisiin, jos niitä on asetettu.

Jatkotoimet ja raportointi

Vapaaehtoinen. Kirjaa tarvittaessa tarpeet erikoistuvan tulevista koulutuksen sisällöstä ja konkreettinen toimintatapa tämän toteuttamiseksi. Mikäli erikoistuvan etenemisessä todetaan huoli, sovitaan ja kirjataan raportointitapa.

Seurantakeskustelu ja seurantajakson hyväksyminen

Erikoistujan itsearvioinnin ja kouluttajan arvioinnin jälkeen erikoistuja ja kouluttaja käyvät **yhteisen seurantakeskustelun**. Keskeistä on sanallinen arviointi edistymisestä ja jatkon suunnittelu. Keskustelun jälkeen erikoistuja täydentää ELSAan yhdessä sovitut merkinnät keskustelusta ja jatkosuunnitelmista. Kouluttaja hyväksyy seurantakeskustelun omalta osaltaan. Seurantakeskustelun merkinnät jäävät näkyviin. Lopuksi erikoistuja lisää koulutussuunnitelmaan **seuraavat tavoitteet uudelle koulutusjaksolle**.

Seurantakeskustelun merkinnät

Palaa täydentämään nämä kentät kun seurantakeskustelu lähikouluttajan kanssa on käyty.

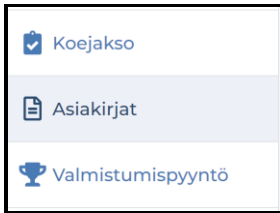
Yhteiset merkinnät keskustelusta ja jatkosuunnitelmista *

Seuraavan keskustelun ajankohta

Seurantakeskustelujen toteutus voi vaihdella muilla kuin työterveyshuollon koulutuspaikkasopimusten mukaisilla jaksolla, mutta perustuu aina jaksolle asetettuihin tavoitteisiin. [Ohjeita](#) seurantakeskusteluun.

5.3. ELSAn muut toiminnot: koejakso, asiakirjat, valmistumispyyntö, terveystieteiden koulutusjakso ja oma profiili

Koejakso

Koejakson henkilökohtainen **koulutussopimus** tehdään ELSAssa.

Etusivu > Koejakso > Koejakson koulutussopimus

Koejakson koulutussopimus

Täytä ja lähetä koulutussopimus lähikouluttajan ja vastuuhenkilön hyväksyttäväksi. Saat ilmoituksen sähköpostiisi, kun koulutussopimus on hyväksytty.

Koejakson koulutussopimuksen tarkoituksena on sopia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen määräaikaisen opinto-oikeuden saaneen hakijan toimimisesta yliopiston hyväksymässä koulutuspaikassa koejakson aikana. [Tutustu koejakson yleisiin tavoitteisiin.](#)

Erikoistuja aloittaa koejakson koulutussopimuksen laatimisen. Hänen tulee ensin tarkistaa, että toimipaikan koulutuspaikkasopimus yliopiston kanssa on voimassa. Koejakson alkamispäiväksi voi merkitä aikaisintaan yliopiston opintorekisteriin merkityn opinto-oikeuden alkamisajankohdan.

Koulutuspaikan tiedot

Toimipaikan nimi *

Toimipaikalla on koulutussopimus oman yliopiston kanssa * ?

☐ Kyllä Tarkista onko toimipaikalla sopimus oman yliopistosi kanssa.

☐ Ei, toimipaikalla on koulutussopimus seuraavan yliopiston kanssa

[+ Toinen toimipaikka](#)

Koejaksolle nimettävällä kouluttajalääkärillä tulee olla yliopiston hyväksymät ja voimassa olevat kouluttajaoikeudet. Erikoistuja lähettää koulutussopimuksen kouluttajansa ja esihenkilönsä hyväksyttäväksi. Seuraavaksi sopimus etenee yliopistolle erikoisalan vastuuhenkilön hyväksyttäväksi.

Hyväksytyn koulutussopimuksen jälkeen toteutetaan ELSAn ohjaamana **koejakson arvioinnit** eli aloitus-, väli- ja loppukeskustelut. Prosessiin osallistuvat erikoistuja, kouluttajalääkäri, koulutuspaikan esihenkilö. Koejakson lopuksi erikoistuja lähettää **koejakson hyväksymistä koskevan arviointipyyntö** ELSAssa yliopiston vastuuhenkilölle. Todistus **Starttiseminaari ja työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma** -kurssin suorittamisesta tallennetaan ELSAan koejakson loppukeskustelun liitteeksi tai Asiakirjoihin. Hyväksytty koejakso näkyy erikoistujan ELSAn etusivulla. [Ohjeita](#) koejaksosta ELSAssa.

Kuva 7: Koejakso ELSAssa: Koulutussopimus ja koejakson arvioinnit

Asiakirjat

ELSAN Asiakirjat-osio mahdollistaa liitteiden tallentamisen, mutta ei hakutoimintoa. Ne eivät myöskään yhdisty työskentely- ja koulutusjaksoihin. Asiakirjoja voi kertyä paljonkin. Siksi on hyvin tärkeää alusta asti **nimetä tallennetut dokumentit selkeästi ja tarkasti!** Osioon tallennetaan esimerkiksi Työterveyslaitosjakson lokikirja, Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson liite (ohje luvussa 2.3.) ja mahdolliset muut erikoislääkärikoulutuksen todistuksen hakemisessa ja saavutetun osaamisen arvioinnissa olennaiset aineistot.

Valmistumispyyntö

Erikoistumisen lopuksi erikoistuja lähettää ELSAssa **valmistumispyynnön** yliopiston vastuuhenkilölle. Valmistumisprosessin [kaavio](#) ja [ohjeet](#).

Terveyskeskuskoulutusjakson hyväksyminen

ELSA sisältää prosessin terveyskeskuskoulutusjakson dokumentoimiseksi ja hyväksymiseksi. Kun erikoistuja on kirjannut terveyskeskuskoulutusta vähintään 9 kuukautta ELSAn **työskentelyjaksoihin**, avautuu ELSAn etusivulle hakemuslomake jakson hyväksymiseksi. Yleislääketieteen vastuuhenkilö vastaa hakemuksen käsittelystä. [Ohje](#) terveyskeskusjakson hyväksymisestä.

Avoimet asiat	
Asia	Pvm
Terveyskeskuskoulutusjakson hyväksyntä	
Avaa	

Oma profiili: Katseluoikeudet ja muokkausoikeudet

ELSAN oikeassa yläkulmassa on käyttäjän oma profiili, opinto-oikeudet ja rooli tai roolit ELSAssa. Kaikki ELSAN käyttäjät voivat päivittää omia tietojaan oman profiilin kautta.

The image shows two parts of a web interface. On the left is a user profile menu for 'Ilmari Huhtiainen' (Työterveyshuolto) with options: 'Oma profiilini', 'Kirjaudu ulos', 'Valitse opinto-oikeus', and 'Työterveyshuolto Oulun yliopisto'. On the right is the 'Valitse opinto-oikeus' dropdown menu, which includes 'Anestesiologia ja tehohoito Oulun yliopisto' (checked), 'Valitse rooli', 'Erikoistuva lääkäri' (checked), 'YEK-koulutettava', and 'Kouluttaja'.

Erikoistuja antaa katseluoikeudet oman profiilin kautta kouluttajalääkärille koejaksolle ja työterveyshuoltojaksolle. Koejaksolle annetaan kouluttajan katseluoikeudet lisäksi esihenkilölle. Muiden jaksojen kouluttajille oikeudet suositellaan antamaan jakson keston mukaisesti. Oikeudet voi antaa useammalle henkilölle. Erikoistuja voi myös antaa omassa profiilissaan **muokkausoikeudet oman yliopiston opintohallinnon virkailijoille**, jos palveluun kirjattuja tietoja on tarpeen muokata.

The image shows two parts of a web interface. On the left is the 'Oma profiili' (My profile) page, which has tabs for 'Omat tiedot', 'Katseluoikeudet', and 'Muokkausoikeudet'. The 'Katseluoikeudet' tab is active, showing a list of instructors to grant viewing rights to. On the right is the 'Lisää kouluttaja' (Add instructor) modal window, which contains instructions and a form to add a new instructor. The form includes fields for 'Kouluttajan etunimi' (Instructor's first name), 'Kouluttajan sukunimi' (Instructor's last name), and 'Kouluttajan sähköpostiosoite' (Instructor's email address), along with a 'Myönnä oikeus' (Grant right) button and a 'Peruuta' (Cancel) button.

Katseluoikeuksien myöntämisessä on tärkeää varmistaa, että kouluttajan nimi on virallisten tietojen mukainen ja sähköpostiosoite on oikein kirjoitettu, jolloin vältetään kirjautumisongelmilta. Kouluttaja saa sähköpostilla kutsun ensimmäiseen kirjautumiseen. Henkilökohtaisen kirjautumislinkin kautta ELSA tunnistaa kouluttajan käyttäjäksi. Jatkossa kirjautuminen tapahtuu samoin kuin erikoistujalla osoitteesta [elsapalvelu.fi](https://www.elsapalvelu.fi).

The image shows an email notification from ELSA-palvelu. The subject is '[ELSA-palvelu] Olet saanut kutsun liittyä ELSA-järjestelmän käyttäjäksi'. The email is from 'reply@mail.testi.elsapalvelu.fi' and is dated '9.08 (0 minuuttia sitten)'. The body of the email says: 'Hei, Ilmari Huhtiainen on kutsunut sinut käyttäjäksi ELSA-palveluun. Ensimmäisellä kerralla pääset kirjautumaan järjestelmään henkilökohtaisen kirjautumislinkin kautta: <https://testi.elsapalvelu.fi/kirjautuminen?token=3bb397c9-fd93-47f6-85a7-e5f407efef0a>. Jatkossa voit kirjautua palveluun suoraan julkisen osoitteen kautta. HUOM! Älä jaa henkilökohtaista kirjautumislinkkiäsi eteenpäin. Tähän sähköpostiviestiin ei voi vastata. Terveisin, ELSA-palvelu'.

5.4. ELSA käytön tuki

Elsan käyttöongelmista voi raportoida osoitteeseen elsa@tuni.fi. Sisällöllisissä kysymyksissä auttaa oman yliopiston opintohallinto ja [Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston henkilöstö](https://www.tuni.fi/tyoterveyshuolto). Ajankohtaista lisätietoa Elsasta ja erikoislääkärikoulutuksesta löytyy osoitteesta: www.laaketieteelliset.fi/amatillinen-jatkokoulutus/elsa

6. Koulutussanastoa

Erikoistumiskoulutukseen liittyviä ja tässä oppaassa käytettäviä termejä:

AHOT	Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen = AHOT-menettely, muotoiltaessa henkilökohtaista koulutussuunnitelmaa, ohjeistetaan OPS yleisissä koulutusvaatimuksissa.
DigiCampus	Korkeakoulujen yhteinen verkko-oppimisympäristö, jonka alla toimii myös Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto TTHVYO.
ELSA	Erikoislääkärikoulutuksen sähköinen seuranta- ja arviointijärjestelmä / -palvelu. ELSA on käytössä kaikissa yliopistoissa ja kaikilla erikoisaloilla.
EPA	Lyhenne sanoista Entrustable professional activity. EPA on erikoisalan keskeinen käytännön työtehtävä tai toiminto, joka opitaan erikoislääkärikoulutuksessa.
Lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen/Erikoislääkärikoulutuksen sivut	Lääketieteellistä koulutusta antavien yliopistojen yhteinen ohjesivusto. https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/el-koulutus/
Erikoistumissuunnitelma, koulutussuunnitelma	Erikoislääkärikoulutuksen OPS:n ja asetuksen mukaisesti erikoistuva laatii henkilökohtaisen koulutussuunnitelman ja osallistuu oman osaamisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen. Henkilökohtaisen koulutussuunnitelman tulee olla koulutusvaatimusten mukainen. Ks. myös kohta ESSI.
Erillisrahoituslaki, rahoituslaki	Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta on tuettu erillisrahoituslailla vuodesta 2005 alkaen, vuodesta 2020 alkaen toistaiseksi (Laki 1109/2019). Lakiin perustuen Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää vuosittaisella asetuksella työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kustannuksiin valtion varoista avustusta yliopistoille, Työterveyslaitokselle ja yksityisille terveystalouksien tuottajille. Tuorein asetus on joulukuulta 2024 .
ESSI, TTH-ES	Koejaksolla suoritettava pakollinen verkkokurssi Starttiseminaari ja työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma, jolla työterveyshuollon erikoistuja laatii henkilökohtaisen koulutussuunnitelman eli erikoistumissuunnitelmansa.
Etappi	EPA-arvioinneissa erikoistujan ja kouluttajan määrittelemä osaamistaso, joka kuvaa erikoistujan osaamisen karttumista viiden etapin mukaisesti numerolla ja sanallisesti.
Havainnointilomake, osaamisen arvioinnin työkalu	EPA-arviointien tueksi laadittu lomaketyökalu, jota kouluttajalääkäri ja erikoistuja voivat hyödyntää osaamisen epäsuoran havainnoinnin tukena tarkastellessaan työhön liittyvää dokumenttia, tapauskuvausta tai vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja osana käytännön toiminnon (EPA) osaamisen arviointia.
Koulutusjakso/ Käytännön koulutusjakso	OPS:n mukaisesti vaadittavat käytännön koulutusjaksot kuten koejakso, terveyskeskuskoulutusjakso ja muut käytännön koulutusjaksot ovat erikoislääkärikoulutuksen opintosuorituksia, joille on määritelty jaksokohtaiset tavoitteet. ELSA-palvelussa täsmennettävät koulutusjaksot auttavat koulutuksen tarkemmassa suunnittelussa ja dokumentoinnissa. Koulutusjaksot voivat olla joko OPS käytännön koulutusjaksojen kestoisia tai lyhempiä. Työterveyshuoltojakso (24 kk) jaetaan luvussa 4 kuvatulla tavalla lyhempiin (6 kk) koulutusjaksoihin.
Koulutuspaikkasopimus	Yliopisto hyväksyy työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koulutuspaikat tekemällä niiden kanssa kirjallisen koulutuspaikkasopimuksen , joka tulee tarkistaa ja päivittää kolmen vuoden välein. Koulutuspaikkasopimuksessa kuvataan alamme koulutuspaikkoja koskevat kriteerit. Koulutuspaikalla on oltava voimassa oleva, kirjallinen erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma. Muilla erikoisaloilla yliopistot tekevät yliopistosairaalojen ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa eri kriteerein koulutussopimuksia . Yliopistolliset sairaalat ovat erikoislääkärikoulutuksen koulutuspaikkoja automaattisesti.

Käytännön koulutus	Ks Koulutusjakso/ Käytännön koulutusjakso
Lokikirja	Työterveyslaitosjaksolla ja terveyskeskusjaksolla käytössä oleva oppimisen suunnittelun ja dokumentoinnin väline. Työterveyshuoltojaksolla aikaisemmin (ennen OPS2020-) käytetyn lokikirjan korvaa nykyisin ELSA -palvelu ja Erikoistumisen opas.
OPS	Opinto-opas/Opetussuunnitelma. Erikoislääkärikoulutusten OPS alkuosa kuvaa kaikkia erikoislääkärikoulutuksen toimijoita sitovat yleiset koulutusvaatimukset. OPS loppuosa sisältää erikoisalakohdaiset opetussuunnitelmat.
Osaamisen arviointi -opas	OPS täydentävä, erikoisalakohdaisen arvioinnin opas.
Osaamistavoite	Ennen valmistumistaan erikoistujan on osoitettava yliopistojen yhdessä ja yhtenäisesti määrittelemien osaamistavoitteiden täyttyminen, mm. EPA-arviointien avulla. Työterveyshuollon erikoisalan OPS määrittelee erikoisalan tehtävien, käytännön toimintojen (EPA) sekä yksilöllisten osaamisten mukaiset osaamistavoitteet. Koulutusjaksoille on asetettu jaksokohtaisia tavoitteita.
Perjantai-meeting	Perjantai-meetingit ovat avoimia työterveyshuollon ja työlääkieteen asiantuntijaluentoja, jotka järjestää Työterveyslaitos. Aiheet tukevat työterveyshuoltohenkilöstöä, alan opiskelijoita, työsuojeluhenkilöstöä ja alan tutkijoita. Perjantai-meetingiin on linkki tthvyo.fi etusivulla.
Starttiseminaari	Koejakson pakollinen aloitustilaisuus, joka järjestetään yliopistoittain, yleensä tarjolla kaksi kertaa vuodessa. Starttiseminaarista käynnistyy ESSI/ Tth-ES-kurssi.
Työterveyshuollon kouluttajalääkäri	Koulutuspaikan erikoistujalle osoittama henkilökohtainen kouluttajalääkäri: työterveyshuollon erikoislääkäri, jolle yliopisto on myöntänyt kouluttajaoikeudet, ja joka on sitoutunut osallistumaan erikoisalan järjestämään pedagogiseen koulutukseen ja säännölliseen yhteydenpitoon yliopiston kanssa. Kouluttajalääkärit toimivat koejaksolla, työterveyshuoltojaksolla ja työkyvyn kuntoutus- ja arviointijaksolla. Huom. Muilla koulutusjaksoilla nimityksiä ja toimenkuvia ovat lähikouluttajat, lähiohjaajat ja erikoislääkärikouluttajat ja koulutuslääkärit (kova-lääkärit), ks OPS. ELSassa käytetään kaikkia koulutusjaksoja koskien termiä kouluttaja.
Työterveyshuollon koulutuspaikka	Yliopistot hyväksyvät työterveyshuollon koulutuspaikat sekä yksityis sektorilla toimivat työkyvyn kuntoutus- ja arviointijakson koulutuspaikat tekemällä niiden kanssa kirjallisen sopimuksen, ks. Koulutuspaikkasopimus.
Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto, TTHVYO	Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto on Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen yhteistyöverkosto. Virtuaaliyliopiston sivuilta löytyvät koulutusta ja verkostoa koskevat ajankohtaiset asiat ja ohjeet ja linkki virtuaaliyliopiston verkko-oppimisympäristöön DigiCampukselle. Yliopistot tuottavat yhteisen toimintasuunnitelman mukaisesti maksuttomia kursseja erikoistujille ja kouluttajalääkäreille.